

Tavoitteita

Lempäälän Rotaryklubin

30 v.

Lempäälän Rotaryklubi

30 v.

Julkaisija ja kustantaja Lempäälän Rotaryklubi ry © 2002

Kirjoittajat:

Bhichai Rattakul
Rotary Internationalin
presidentti 2002-2003

Kalevi Kiesi
Rotarypiirin 1390
piirigovernor 2002-2003

Jouko Konsala
Lempäälän Rotaryklubin
presidentti 2002-2003

Raimo Sirén

Anneli Kesola

Kirsti Torikka

Heini Mäenpää

Jussi Lintusaari

Pekka Mäenpää

Teijo Kyrkkö

Katja Patojoki

Markku Kesola

Seppo Nieminen

Pekka Piippo

Kari Hemminki

Yrjö Lehtonen

Sisällysluettelo

Alkusanat

Bhichai Rattakul:
Why I am a Rotarian

Kalevi Kiesi:
Piirigovernorin tervehdys

Jouko Konsala:
Lempäälän Rotaryklubi mukana yhteiskunnan kehityksessä

Raimo Sirén:
Kasvun vuosikymmenet
Yhteiskunnallisia muutoksia Lempäälässä 30 vuodessa

Anneli Kesola – Kirsti Torikka:
Vesilahti
-yhteiskunnallisen kehityksen vuosikymmenet 1972-2002

Yrjö Lehtonen:
Silmäilyjä klubin viime vuosien toimintaan

Alli Pohjanpirkka - Haastattelija Heini Mäenpää:
Naisten sormenjalkia

Jussi Lintusaari:
Hajamietteitä rotarytoiminnasta Lempäälässä

Pekka Mäenpää:
Ennakkokäsityksiä, ensivaikutelmia ja tulevaisuudennäkymiä

Teijo Kyrkkö:
Nuorisovaihtotoiminta

Katja Patojoki:
Vaihto-oppilaan kokemuksia

Markku Kesola:

Maatalouden muutokset kotipihalta katsottuina

Seppo Nieminen:

Muutosten tuulet yritysten toimintaympäristössä viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana

Pekka Piippo:

Narutusta, kelausta ja sattuviakin osumia

Kari Hemminki:

Markkinat – palvelua vai humpuukia?

Alkusanat

Lempäälän Rotaryklubi on kirjoittanut historiansa jo moneen kertaan. Ensimmäiset olivat kronologisesti eteneviä kertomuksia klubin eri vuosien toiminnoista. Klubin täyttäessä 25 vuotta laadittiin lähinnä toimintalohkoihin, ns. palveluväyliin, jakautunut historiikki. Kun tuon melko mittavan työn ilmestymisestä on kulunut vain viisi vuotta, päätti klubin hallitus, että 30-vuotisjuhlan kunniaksi julkaistava kirja ei olekaan varsinainen historiikki vaan eri artikkeleita sisältävä juhlakirja. Historiallisia katsauksia ei toki suljettu pois toivomuslistalta ja niitä onkin tähän nyt ilmestyvään kirjaseen saatu useita. Osaksi ne ovat klubin historiaa ja osaksi laajemmin yhteiskunnan, paikallisen hallinnon ja elinkeinoelämän historiaa. Joitakin hiukan huumorisävytteisiä juttuja on mukaan saatu keventämään muuten helposti liiankin raskaaksi käyvää faktatietoa. Juhlakirjatyöryhmä on hyvin kiitollinen kirjoittajille, jotka ovat kaikki huolellisesti paneutuneet aiheeseensa. Myös valokuvia on saatu kiitettävästi tekstiä tukemaan klubin ulkopuoleltakin.

Työryhmä toivoo, että kirjasta olisi iloa ja ehkä hyötyäkin pyrittäessä parempaan keskinäiseen ystävyyteen, ymmärtämykseen ja yhteistyöhön niin Rotaryn puitteissa kuin kaikissa jokapäiväisen elämän askareissa.

Kannen kuva ja toteutus: Yrjö Lehtonen

Bhichai Rattakul

Why I am a Rotarian

Because I did not have any faith in Rotary at all, I used to “tease” Rotarians. I never believed that Rotary was really a service club, but a mere luncheon club.

I used to “tease” Rotarians, especially the one who happened to be a medical doctor in the pharmaceuticals manufacturing plant where I worked as Managing Director.

I did not understand, then, why he should be so excited before noon every Thursday, just because he was about to attend his Rotary club luncheon meeting.

I did not understand why this Rotarian doctor so very often did not charge his patients when he knew that they came from the rural areas of Thailand and had hardly enough money for their transport down to Bangkok. They brought bananas and mangoes from their farms and fields to pay for the medical bills.

I did not have the answers even after his death! I was not really interested in Rotary anyway!

But, as fate would have it, I was “drawn” into Rotary by an elderly gentleman who approached my father in 1958 and invited my father to help him to form a new Rotary club, the second club in Thailand, which was to be born on 14 May 1958.

My father, like me, was not at all interested in Rotary; however, out of respect for his friend, he “forced” me to help that elderly gentleman, who I later on learned was a charter member of the Rotary Club of Bangkok, founded in 1930, and who was to become the charter president of the second club in the country, the Rotary Club of Dhonburi.

I can still remember very well his quotation from George Bernard Shaw: "Life is not a 'brief' candle. It is a splendid torch that I want to make burn as brightly as possible before handing it on to future generations."

He had indeed handed on to me a splendid torch that was to change my life completely, from being a very selfish man, a man who minded only his own business, who had never had the idea that giving is grace, that not giving is disgrace, a man without thoughtfulness of and helpfulness to others, Being a Rotarian changed me into a responsible citizen, a Rotarian and a politician with a vision and a mission who plans every deed with the thought of giving as much joy to others as possible.

He who shared Rotary with me back in 1958 exists no longer. But his wisdom and his belief that Rotary was good and did good will always be a guiding torch, whatever I do. I, too, want to make this torch burn as brightly as possible before I hand it on to future generations.

Courtesy: Rotary Wisdom, Reflections on Service, Volume 2.

(Miksi olen rotari

Koska en uskonut lainkaan Rotaryyn, minulla oli tapana "tölväistä" rotareita. En uskonut, että Rotary oli todella palvelujärjestö. Pidin sitä vain lounasklubina.

"Tölväisin" usein rotareita, erityisesti sitä lääketieteen tohtoria, joka toimi farmaseuttisessa tuotantolaitoksessa, jonka toimitusjohtajana toimin.

En ymmärtänyt, miksi hän oli niin innostunut torstaiaamupäivisin vain siksi, että osallistuu rotaryklubinsa lounaskokoukseen.

En ymmärtänyt, miksi tämä rotarytohtori jätti usein perimättä palkkion potilailta, joiden hän tiesi tulevan Thaimaan maaseudulta ja joilla oli tuskin rahaa matkaansa Bangkokiin. He toivat mukanaan banaaneja ja mangoja viljelyksiltään maksaakseen lääkarilaskunsa.

En saanut vastausta ihmettelyyni edes hänen kuolemansa jälkeen. En todellakaan ollut kiinnostunut Rotarysta!

Mutta, aivan kuin kohtalon voimasta, minut veti Rotaryyn eräs iäkkäämpi herrasmies, joka lähestyi isääni vuonna 1958 ja kutsui isäni avustamaan uuden rotaryklubin muodostamisessa. Se olisi toinen klubi Thaimaassa ja aloittaisi toimintansa 14 toukokuuta 1958.

Isäni ei myöskään ollut lainkaan kiinnostunut Rotarysta, mutta kunnioituksesta ystäväänsä kohtaan, hän "velvoitti" minut olemaan avuksi tälle vanhemmalle herralle. Myöhemmin opin tuntemaan hänet 1930 perustetun Bangkokin Rotaryklubin charter-jäsenenä. Hänestä tuli maan toisen rotaryklubin, Dhonburin Rotaryklubin charter-presidentti.

Muistan yhä hyvin hänen lainauksensa George Bernard Shaw:lta: "Elämä ei ole vain "vähäinen" kynttilä. Se on loistava soihtu, jonka haluan palavan niin kirkkaasti kuin mahdollista ennen kuin luovutan sen tulevien sukupolvien käsiin."

Hän totisesti antoi käsiini loistavan soihdun, joka tuli muuttamaan elämäni täydellisesti. Olin ennen hyvin itsekäs mies, mies joka ei välittänyt muusta kuin omista asioistaan, mies joka ei koskaan ollut oivaltanut, että antaminen on ystävyyttä ja antamatta jättäminen armottomuutta, mies jolta ei liiennyt ajatusta tai apua toisille. Tuleminen rotariksi muutti minut vastuuntuntoiseksi kansalaiseksi, rotariksi ja poliitikoksi, jolla on näky ja tehtävä ja joka suunnittelee jokaisen tekonsa ajatellen, että voisi tuottaa mahdollisimman paljon iloa toisille.

Häntä, joka jakoi Rotaryn kanssani vuonna 1958, ei enää ole. Mutta hänen viisautensa ja uskonsa, että Rotary on hyvä ja tekee hyvää, tulee aina olemaan johdattavana soihtunani, mitä teenkin. Minäkin haluan saada tämän soihdun palamaan niin kirkkaasti kuin mahdollista ennen kuin luovutan sen tulevien sukupolvien käsiin.) (Käännös: Yrjö Lehtonen)

Kalevi Kiesi

Piirigovernorin tervehdys

Lempäälän Rotaryklubin saavuttaessa 30 vuoden iän on minulla kunnia Rotary Internationalin edustajana piirissämme onnitella klubianne ja sen kaikkia rotareita perheineen.

Klubinne toiminta on ollut aktiivista, perhekeskeistä ja ulos kabineteista suuntautuvaa edustaen näin rotaryn henkeä näkyvällä tavalla paikkakunnallanne. Järjestämänne tapahtumat ja tämä juhlaulkaisu ovat oiva osoitus klubinne jäsenten kyvystä ja halusta toimia sekä paikkakuntanne että ihmisten parhaaksi. Kiitän klubianne mahdollisuudesta saada tilaa tervehdykseen ja pieneen rotaryaiheiseen kirjoitukseen arvokkaassa julkaisussanne.

* * *

Lähes satavuotiaan Rotaryliikkeen ensimmäinen klubi on ollut liike- ja lakimiesten perustama Chicagossa jo vuonna 1905. Chicagon esikaupunki Evanston on sittemmin muodostunut yli 30000 rotaryklubin keskusjärjestön, Rotary Internationalin, päämajan kotipaikaksi. Alusta lähtien järjestö suuntasi toimintansa liikesuhteiden ja –moraalin kohentamiseen unohtamatta kuitenkaan lähialueiden käytännön ongelmia. Niinpä ensimmäinen konkreettinen hanke rotaryn historiassa oli julkisen käymälän rakentaminen Chicagoon. Nopeasti perustettiin uusia rotaryklubeja Amerikassa. Eurooppaan rotary rantautui Iso-Britannian kautta. Suomen ensimmäinen rotaryklubi perustettiin Helsinkiin 1927. Rotary Internationalin rotarien määrä ylitti 1,2 miljoonaa vuonna 2002. Suomen rotarien lukumäärä samana vuonna on noin 12000 ja piirimme 54 klubissa on 2360 jäsentä.

Rotary International on mitä suurimmassa määrin kansainvälinen järjestö. Se edelleen kutsuu sopiviksi katsomiaan henkilöitä jäsenikseen, mutta valinta ei saa kohdistua henkilön sukupuoleen, rotuun tai uskontoon. Valinnassa sen sijaan otetaan huomioon henkilön taidot ja asema yrityksissä ja työelämässä, hänen kykynsä ja halunsa toimia toisten parhaaksi.

Tiedonvälitys tuo eteemme yhä räikeämmin ongelmia maapalloltamme, kuten elintasoerojen kasvun, lukutaidottomuuden, sotilaalliset kriisit, väestön joukkopaot, juomavesiongelmat, kadot, luonnonmullistukset, ympäristöongelmat, huumeongelmat sekä vaikeat sairaudet mm. polion ja räjähdysmäisesti kasvavan AIDSin. Kauhukuvien määrä päivässä on jo niin suuri, että ihmiset lakkaavat katsomasta ja välittämästä niistä. Omassa nuoruudessa niin tärkeät päivän uutislähetykset on sensuroitava nykylapsilta. Humanitääristen järjestöjen tärkeä tehtävä on tarvitsijoille vietävän avun lisäksi herättää ihmiset ajattelemaan inhimillisesti ja yhteisvastuullisesti. Näiden ongelmien parissa on kaikilla vapaaehtoisilla palvelujärjestöillä loppumaton työsarka.

Rotaryliike on katsonut velvollisuudekseen tehdä oman osansa. Rotarysäätio on rotarien ja yhteistyökumppanien lahjoittamin varoin toimiva elin, joka toteuttaa järjestön humanitäärisiä ohjelmia. Jo pitkään rotarytoiminnan painopiste on ollut kulttuurivaihto-ohjelmien kautta tapahtuvissa henkilövaihdoissa vaihto-oppilaiden, ammatti-ihmisten opintoryhmävaihtojen sekä stipendiaattien vaihtamisen avulla. Tällä toiminnalla on saavutettu hyviä tuloksia parantamalla kansojen välistä yhteistoimintaa ja hälventämällä muita kulttuureja kohtaan mahdollisesti tunnettuja epäluuloja. Toiminta on kohdistunut nuoriin ihmisiin.

Tulevaisuudessa Rotarysäätion on yhä suuremmassa määrin osoitettava varoja suuriin koko ihmiskuntaa palveleviin hankkeisiin. Terveystyön alalla vuodesta 1985 lähtien on ollut käynnissä mittava projekti PolioPlus, jolla on saavutettu näkyvä menestys vaikean lastensairauden, polion rajoittamisessa enää muutama maahan maailmassa. Maailman terveysjärjestön tietoon tulleiden uusien poliotapausten määrä vuonna 2001 on pudonnut 99,8 % vuoden 1988 luvusta. Poliota esiintyi enää 10 maassa Intian niemimaalla ja Afrikassa. Eurooppa julistettiin poliovapaaksi maanosaksi juhannuksen alla vuonna 2002. Rotaryn tavoite on kampanjaa edelleen tehostamalla yhdessä YK:n alaisten elimien, valtioiden ja yksityisten säätöiden avulla saada polio

kokonaan hävitetyksi maailmasta vuoteen 2005 mennessä.

Rotaryn on päätettävä, mitä tehdään, kun tavoite - poliovapaa maailma lapsille - on saavutettu. Rotary Internationalin strategista suunnittelua tekevä työryhmä lähestyi heinäkuussa 2002 rotaryjohtajia, niin piirigovernoreita kuin klubipresidenttejäkin kysymällä oman alueen ongelmista ja pyytämällä mielipidettä, halutaanko aloittaa joku uusi PolioPlus:n kaltainen suurprojekti rotarien toimenpitein. Uskoakseni sitä halutaan.

Rotary International katsoo pääsevänsä humanitääristen ohjelmien lisäämiseen jatkuvasti kasvattamalla rotarien ja klubien määrää samalla, kun se kannustaa yksittäisiä rotareita ja klubeja yhä suurempiin avustuksiin Rotarysäätiölle.

Liikkeen kasvussa piilee vaaroja. Hallinto, byrokratia ja kustannukset paisuvat sekä liikkeen johtohenkilöt organisaation korkeimmilla tasoilla erkanevat joko tietoisesti tai tahattomasti kentän ajatuksista. Kansainväliset tapahtumat paisuvat ja konferenssien hinnat nousevat. Niiden osanottomaksut ylittävät jo nyt tavallisten rotarien maksukyvyyn. Klubeissa kasvu satojen jäsenten klubeiksi vaatii jo pysyvää palkattua henkilöstöä tekemään sihteerintyöt. Suuremmat piirit vaativat lisää toimihenkilöitä. Asioiden sujuvaan hoitoon tullaan tarvitsemaan ammattihenkilöitä. Asian tila lienee tiedostettu Rotary Internationalin johdossa, ainakin juhluvuotenne 2002-03 RI:n presidentti Bhichai Rattakul kehottaa pitämään rotaryliike yksinkertaisena. Toivottavaa on, että koko järjestöä jatkossa kehitetään nykyistä yksinkertaisemmaksi ja ihmisläheisemmin johdetuksi.

Kasvun tie länsimaissa on hyvin vaikea. Useiden palvelu- ja harrastusjärjestöjen kokemukset ovat samansuuntaisia. Klubien jäsenmäärä alenee ja keski-ikä kasvaa vuosittain ja vaikka uusia jäseniä saataisiinkin, he eivät pysy klubeissa. Ongelmat johtuvat suuresti työn, perheen ja harrastusten yhteensovittamisesta. Kaikkea ei voi tehdä yhtä aikaa, jostain on luovuttava. Työ on välttämätön elämiselle, perhettä ei saa lyödä laimin, harrastus on jätettävä. Usein lyhyet työsuhteet ja epävarma tulevaisuus paikkakunnalla tehokkaasti estävät vakiintumisen johonkin lähes kiinteään, kerran viikossa kokoontuvaan klubiin, vaikka hyvänkin asian puolesta toimivaan. Varsinkin kun poissaoloista huomautellaan ja jopa rangaistaan taloudellisesti. Alle 5 vuotta klubissa olleen nuorehkon henkilön eroamisherkyys on suuri. Tässä

klubeille on suurin haaste: miten saada nämä henkilöt pysymään klubeissa ja samalla saada heistä hyviä, iloisia rotareita, jota haluavat sitoutua klubin tavoitteisiin, toimia niissä ja jotka tuntevat itse saavansa toiminnasta hyvää mieltä.

Rotary International on käynnistänyt pilottiklubiprojektin, jossa 3 vuoden aikana yritetään löytää viisasten kivi järjestön sääntöjen muuttamiseksi vastaamaan paremmin nykyajan jäsenten toimintamahdollisuuksia ja vaatimuksia klubitoiminnalle. Käytössä olevat säännöt sinällään ovat hyvät, ovathan ne syntyneet vuosikymmenten kokemuksella. Tiettyä joustavuutta niihin kuitenkin kaivataan, jotta niiden noudattaminen olisi ylipäättään mahdollista.

Naisten kutsuminen rotaryklubien jäseniksi tuo näennäistä kasvua länsimaissa. Rotaryliike saa tuoretta voimaa ja terveitä ajatuksia naisten määrän lisääntyessä sekä liikkeen johtotehtävissä että klubeissa. Todellinen ongelma on kuitenkin jäljellä: Rotary ei tavoita tai ei onnistu kutsumaan riveihinsä yhä suurempaa joukkoa nuoria kyvykkäitä miehiä ja naisia varsinkaan uusilta ammattialoilta. Tämän ongelman ratkaiseminen on suuri haaste satavuotiaalle rotaryliikkeelle sen astuessa uudelle vuosisadalle.

Uusilla rotaryalueilla ja -maissa esim. entisen Neuvostoliiton alueilla, Kiinassa ja eräissä Aasian maissa kasvua saavutetaan ehkä helpostikin, mutta ongelmana usein on varojen puute tai infrastruktuuri on tehokkaaseen ja järjestelmälliseen toimintaan täysin valmistautumaton. Usein puuttuu koulutusta, laitteita, viestiyhteyksiä ja oikeanlaatuinen yhdistyskulttuuri.

Onneksemme rotarien ja rotaryklubien ei tarvitse ratkaista kaikkia maailman ongelmia yhdellä kertaa. Klubit jäsenineen voivat tehdä pieniä hyviä asioita myös lähiympäristössä. Rotarit halutessaan voivat parantaa helposti toimintansa laatua sekä klubeissa, kotona, työpaikoilla että yhteiskunnallisessa toiminnassa ja näin vaikuttaa kaikinpuoliseen viihtymiseen myös rotaryliikkeen piirissä. Tämä on rotaryn yleinen tavoite erityisesti tänä klubinne juhlavuonna.

Sow the Seeds of Love – Kylvä rakkauden siemen - on juhlavuoteenne osuva rotaryvuoden teema. Se sopii erityisen hyvin vanhalle maanviljelys- ja kulttuuriseudulle, historiallisesti rikkaille Lempäälän ja Vesilahden kuntien alueille. Ajatuksin, jotka edellä kirjoitin, ja vuositeeman sanoin toivotan

klubillemme ja sen jäsenille menestyksellistä uutta vuosikymmentä ja hyvää satoa
kaikilta rotarytoiminnan saroilta. Siemenethän on kylvetty jo 30 vuotta sitten.

Rotarypiiri 1390
Governor 2002-03

Kalevi Kiesi
Kalevi Kiesi

Rotaryn Neljän Kysymyksen Koe

- 1. Onko tämä totta?**
- 2. Onko tämä oikeudenmukaista kaikkia asianosaisia kohtaan?**
- 3. Luoko tämä hyvää tahtoa ja parantaako tämä ystävyssuhteita?**
- 4. Onko tämä kaikkien osapuolten edun mukaista?**

Jouko Konsala

Lempäälän Rotaryklubi mukana yhteiskunnan kehityksessä

Klubimme historian ajan on Lempäälän ja Vesilahden alueella tapahtunut kehitys heijastellut koko maassa tapahtunutta siirtymää maatalousvaltaisesta rakenteesta kohti teollista yhteiskuntaa. Lempäälässä se on edennyt hiukan aikaisemmassa tahdissa kuin Vesilahdessa johtuen Tampereen vaikutuksesta. Muutos on ollut jatkuvaa ja sille ei ole näköpiirissä rajoja. Teollistuminen ja sen jälkeen tietoyhteiskuntaan siirtyminen on ollut käsin kosketeltavaa.

Suomalaisten, myös täällä Lempäälässä ja Vesilahdessa, sekä maailmanlaajuisesti muidenkin kansakuntien on ollut pakko sopeutua muutokseen ja pitänyt hakea oma paikkansa siinä. Suomi on ilmeisen hyvin onnistunut hoitamaan asiansa ja menestynyt. Maailman eri osissa on kokonaisia kansakuntia, yhteisöjä ja organisaatioita, joilla on ollut vaikeuksia sopeutumisessa ja uusiutumisessa. Silloin jälkeenjääneisyyteen on useimmiten liittynyt köyhyyttä, sairautta, liikakansoitusta ja jokapäiväistä puutetta ruuasta.

Rotaryjärjestö on ison yhteiskuntakehityksen myllerryksessä menestynyt hyvin ajatustensa levittämisessä ympäri maailmaa monenlaisiin oloihin. Myös maanosat ja maat, joissa on toimeentulovaikeuksia, ovat tulleet rotarytoiminnan piiriin. Palvelemisen ihanne on rotaryjärjestön levittäytymisen kautta voinut tuoda osaltaan helpotusta moninaisiin ihmisten elämäntilanteisiin. Eri puolilla maailmaa toiminta painottuu eri tavoin olosuhteista riippuen.

Kuluvan vuoden teema *Kylvä rakkauden siemen* on thaimaalaisen järjestömme presidentin Bhichai Rattakulin antama ohje klubeille eri puolilla maailmaa. Teema edustaa ihmisläheistä ajatusta. Se on omiaan tuomaan

esille klubien tekemän työn merkitystä erilaisissa oloissa. Siemen kylvetään eri puolilla maapalloa erilaiseen maaperään ja se kasvaa tuottaen pienen tai suuren tuloksen olosuhteista riippuen.

Toimintamme hioutunut vuosikymmenten aikana

Kolmenkymmenen vuoden taipaleella on Lempäälän rotaryklubissa ollut monia vaihteita ja erilaisia näkökulmia klubimme toiminnan kehitymisessä. Näin juhlavuonna voi sanoa, että klubimme palvelutoiminta on järjestön tavoitteiden mukainen ja käy esimerkiksi muillekin rotaryklubeille. Ammatti- ja yhteiskuntapalvelun sekä monien muidenkin palveluväylien aktiviteetit ovat moninaisia. Esimerkkeinä yläasteen oppilaille vuosittain pidettävät kymmenet ammattiesitykset ja Kuokkalankosken markkinat sekä Vuoden Palvelijan nimeäminen jne. Kansainvälinen työ nuorisovaihdon osalta omaa pitkät perinteet.

Viikoittaiset kokoukset ovat miellyttäviä tilanteita veljien tapaamiseen ohjelman mukaisesti. Kokouksissa ei ole vakinaisia paikkoja, vaan pöytäseurue vaihtuu viikoittain. Se on omiaan lisäämään tutustumista toisiinsa. Usein kylläkin tuntuu, että järjestettyä ohjelmaa saisi olla vähemmän ja keskustelu-aikaa enemmän.

*Klubin alkuvuosien
viikkokokoukset olivat
yleensä Ravintola Neljässä
Pilarissa Lempäälän
keskustassa.*

Klubistamme on tullut ajan myötä perhekeskeinen, hyvän veljeshengen omaava klubi. Klubiveljien lisäksi rouvien toiminta on suuntautunut palvelemaan koko rotaryjärjestön toimintaa. Yleensä tehtävä työ on palvelemiseen tähtäävää, tietoa jakavaa, toistensa tuntemista lisäävää ja siten asioihin vaikuttamista. Näin tapahtuu pienten ja suurten asioiden siemenen kylvöä ja tuloksia ajan oloon.

Varainhankintaa teemme ensisijaisesti käytettäväksi nuorison hyväksi moniin eri tarkoituksiin. Kansainvälinen nuorison vuosivaihto on ollut klubimme perheiden sydämen asia. Se tapahtuu lähettämällä ja vastaanottamalla nuori vuodeksi asumaan ja opiskelemaan sekä perehtymään toisen maan oloihin. Myös muuta nuorisovaihtoa tehdään.

Onko toimintamme odotusten mukaista

Eri aikakausille on tyypillistä, että tarpeet muuttuvat ja ihmiset kaipaavat erilaisia asioita kuin ennen. Lempäälän Rotaryklubi on määrätietoisesti pyrkinyt olemaan selvillä jäsenkuntansa ajatuksista ja niiden muuttumisesta. Jäsenkyselyitä on tehty vuodesta 1996 lukien viitenä eri vuonna ja niistä voidaan päätellä monia mielenkiintoisia asioita.

Viimeinen kysely tehtiin vuonna 2001 ja sitä on paikallaan analysoida tarkemmin. Klubimme jäsenmäärä on tällä hetkellä 46, mutta kyselyhetkellä se oli 44. Kysyttäessä klubin sopivaa kokoa mielipiteet jakaantuivat kolmeen käytännössä yhtä suureen osaan: jäsenmäärä on nyt sopiva, jäsenmäärä voisi olla suurempi ja jäsenmäärä voisi olla pienempi. Tuloksessa sinänsä ei ole mitään ihmeellistä, mutta mielipide, että eri ammattialat eivät ole kattavasti edustettuina on selvästi lisääntynyt. Siihen on syytä jatkossa paneutua ja tutkia mahdolliset puutealueet tarkoin. Nykyäänhän klubin jäsenmäärä ei ole siinä määrin sidottu ammattialoihin kuin ennen. Samasta ammattiryhmästä voi olla usea edustaja jäsenenä.

Onko ikä rasite

Jäsenkyselymme ei anna vastausta klubimme jäsenten keski-ikäen nousuun. Kuitenkin voidaan sanoa, ettei vanheneminen meidän kenenkään kohdalla ole rasite. Rasitteen muodostaa se, että klubimme toiminta ei kiehdo nuoria riittävästi tulemaan mukaan. Aiheesta on keskusteltu klubimme kokouksissa ja nuorten jäsenten haku on kaiken aikaa meneillään. Meitä ei varmaankaan tunneta tarpeeksi hyvin. Lisäksi nykyään työelämä on sitovaa ja nuoren päähuomio on tietenkin kohdistettava urakehitykseen. Vapaa-ajasta kilpailee moni muukin asia rotarytoiminnan kanssa. Asiaa on syytä miettiä jatkuvasti ja tehdä toimintaamme tunnetuksi nuorten parissa. Kyllä klubijäsenyys tuo ystäviä,

joista on monella tavoin hyötyä ja oppia omaan urakehitykseen.

“Kaiken takana on nainen”

Klubimme jäsenkyselyssä erään mielenkiintoisen näkökulman tuo mielipidekooste naisjäsenyydestä klubissamme. Asiaa on käsitelty hienotunteisesti, koska mielipiteet vaihtelevat kovasti. Asiasta ei ole haluttu klubia hajottavaa tekijää.

Jäsenkyselyn tulos on kuitenkin mielenkiintoinen. Yli puolet vastanneista ei kannata naisjäsenyyttä klubissamme. Yli 40 % vastanneista ilmoittaa, että sukupuolella ei ole merkitystä jäsentä valittaessa tai voidaan valita naisjäseniä. Kyselyn mukaan klubista eroamista harkitsisi naisjäsenyyteen mentäessä ehkä pari veljeä.

Naisjäsenyys klubissamme on haluttu pitää taka-alalla, koska klubimme on määrätyllä tavalla jo nyt huomattavan naisvaltainen. Rotarien rouvat ovat mukana tällä hetkellä yli 40 %:sti klubin avec-tilaisuuksissa. Suuri osa tilaisuuksista on rouvien tekemän työn tulosta. On myös yleistä, että rouvat tekevät monia kiireisten presidenttien ja sihteerien tehtävistä.

Juhlavuoden presidenttinä koen aavistuksen, että klubissamme joudutaan jonain päivänä käsittelemään kysymystä klubimme naisjäsenyydestä. Olen tätä silmälläpitäen valinnut jäsenyyttä valmistelevaan komiteaan vankan kokemuksen omaavia rotariveljiä. He valmistelevat esityksen hallitukselle, jossa suoritetaan asian käsittely.

Kuluvan kauden ohjelma

Klubimme ohjelmasisältöön vuodesta 1996 vuoteen 2001 mentäessä on tyytyväisyys pysynyt lähes ennallaan. On kuitenkin merkkejä myös tyytymättömyydestä. Tätä tulosta on klubimme piirissä pohdittu ja olen tulevassa ohjelmassa yrittänyt vähentää niitä tapahtumia, joihin osanotto on ollut laimeaa. Ohjelmaan on lisätty veljien omia esityksiä tai kokoontumisia ilman varsinaista etukäteen tehtyä ohjelmatarjontaa. Aikaa keskinäisiin keskusteluihin on varattu entistä enemmän.

Esitelmien tasoon on jäsenkyselyssä oltu tyytyväisiä riippumatta aiheesta.

Sisäinen tiedotus

Klubitoiminnan kulmakiviä on tiedotustoiminta. On hyvä tietää mitä tapahtuu ja onko ohjelma muuttunut. Kyselymme mukaan jäsentiedotteen lukee aina jokainen jäsen. Kyselyn mukaan myös puolet rouvista lukee tiedotteen. Se on hyvä osoitus rouvien aktiivisesta mielenkiinnosta toimintaamme kohtaan ja koskeehan moni asia heitä avec-tilaisuuksien muodossa. Sisäisen tiedottamisen kohdalla välineet tiedon siirtämisessä ovat kehittyneet ja mahdollisuus tehdä aina korkeatasoisempia julkaisuja on parantunut. Vielä on kuitenkin veljiä minun ikäluokassani, jotka ottavat tietoa vastaan esimerkiksi sähköisesti, mutta sen tekemisen hienoudet eivät ole hallinnassa.

* * *

Lempäälän rotaryklubi on aloittamassa neljännen kymmenvuotisjakson toiminnassaan. Olemme löytäneet meille sopivan tavan toimia. Suurin haaste lienee löytää ratkaisu klubimme keski-ikä alentamiseen löytämällä innokkaita nuoria jäseniä joukkoomme. Meillä on toimintaa esimerkillisen runsaasti. Se on laadukasta. Työn onnistunut jatkuminen pitkällä aikavälillä vaatii uusia voimia.

Raimo Sirén

Kasvun vuosikymmenet

Yhteiskunnallisia muutoksia Lempäälässä 30 vuodessa

Perheemme muutti Lempäälään tammikuussa 1972 eli puolisen vuotta ennen Lempäälän Rotaryklubin perustamista. Minusta Lempäälä oli silloin hyvien liikenneyhteyksien varrella ja lähellä Tamperetta sijaitseva maalaiskirkonkylä. Nyt luonnehtisin Lempäälää Tampereen kaupunkiseudun eteläiseksi kasvukunnaksi loistavien liikenneyhteyksien varrella. Muutimme tänne työni perässä, sillä minut oli valittu Katepalin myyntijohtajaksi. Vaimoni Marke hoiti kotona neljävuotiasta Vesaa ja yksivuotiasta Jannea. Minun aikani vei työ lähes kokonaan ja Lempäälään sekä lempääläisiin tutustuminen jäi vähäiseksi.

*Lempäälän
keskustaa
silloin joskus.*

Syksyllä 1973 Simo Aro soitti minulle ja pyysi tulemaan huoneeseensa. Siellä oli minulle silloin outo mies, jonka Simo esitteli Pertti Mustoseksi. Hän oli kysymässä Simo Aroa Lempäälän Rotaryklubin jäseneksi. Simo perusteli kieltäytymistään, mutta toivoi myös Katepalilta olevan jäsenen klubissa, jonka toimintaa hän tuntui arvostavan, ja toivoi minun suostuvan klubin jäseneksi. Kai minä jo silloin tein ratkaisun klubiin liittymisestä vaikka sen vahvistinkin vasta noin viikon päästä.

Lempäälän Rotaryklubiin liittyminen vaikutti merkittävästi perheemme lempääläistymiseen. Pienten lasten kanssa kotona olevalle vaimolleni oli tärkeää henkireikä rotarirouvien toiminta ja klubimme perhekeskeisyys. Minulle klubin jäsenyys antoi tilaisuuden tutustua lempääläiseen elinkeinoelämään ja toi merkittävää rikkautta työn vähän yksipuolistamaankin näkemykseen yhteiskunnasta. Meille molemmille se toi yhtäkkiä suuren joukon uusia lempääläisiä ja vesilahtelaisia ystäviä.

Lempäälä on muuttunut väestöään voimakkaasti lisääväksi kasvukunnaksi. Samalla on rotaryklubin merkitys muuttajien sopeuttamisessa lempääläiseen yhteiskuntaan vain kasvanut. Valitettavasti samaan aikaan väitetään työelämän muuttuneen niin kiireiseksi, ettei rotaryklubien viikoittaiseen kokoontumiseen enää ole nuorilla uraa tekevillä muuttajilla aikaa. Kannattaa muistaa, että koska aikaa on rajallisesti, sitä kannattaa käyttää pitkällä tähtäimellä viisaasti. Uskon, omaan kokemukseeni perustuen, rotarytoiminnan olevan tänäkin päivänä erinomainen väylä sisäistää ja ymmärtää ympärillä olevaa yhteiskuntaa paremmin. Siihen käytetty aika tulee kyllä elämän varrella korkoineen takaisin.

Väestön ja elinkeinojen muutos

Lempäälän Rotaryklubin perustamisvuoden 1972 alussa oli Lempäälän väkiluku 11 857, tämän vuoden alussa se oli 16 761. Väkiluku on 30 vuodessa kasvanut siis 4 904 henkilöä. Sitä voisi konkretisoida vaikkapa toteamalla, että puolet Suomen kunnista on väkiluvultaan pienempiä kuin Lempäälän väkiluvun kasvu 30 vuoden aikana. Muutoksen suuruutta korostaa vielä se, että 1972 väkiluvun vähennys oli 55 henkilöä ja 2002 väkiluvun lisäys oli 430 henkilöä.

Väestön ikäjakaumakin on muuttunut. Tiivistetysti sanottuna työikäisten osuus

on pysynyt vielä ennallaan (65,7 %), nuorten osuus laskenut (24,8 %:sta 22,3 %:iin) ja eläkeläisten osuus kasvanut (9,5 %:sta 12,0 %:iin). Ei ole vaikeaa ennustaa miten kehitys etenee.

Kuntalaisten ammattijakaumassa on myös tapahtunut muutoksia. Kun 1970-luvun alussa maa- ja metsätaloudessa toimi yli 13 %, on vastaava luku nyt alle 4 %. Jalostuksen osuus oli lähes 50 %, nyt noin 33 %. Palveluiden osuus on kasvanut alle 40 %:sta noin 60 %:iin.

Lempäälän suurimmat yritystyönantajat olivat 1970-luvun puolivälissä (suluissa henkilöstön määrä): Piippo (199), OTK:n jakelukeskus (172), Katepal (119), Kiilto (87), Rakennusliike Rauno Tuominen (111), Kauppisen konepaja (72), Tateka (66), Witraktor (50), Finexim(43), Teräs-elementti (39).

Vastaavat tiedot ovat nyt: Kiilto (235), Teräselementti (150), Inex Partners (130), Katepal (100), Kuljun kartano (60), Metalpak (53), Componenta Nisamo (52), Pyrollpack (50), Suomen Lämpölasi (50), Teboil Pirkanhovi (50).

*Lempäälän
Rotaryklubin
jäseniä
tutustumassa
Katepal Oy:n
tuotantolaitoksiin.*

Yritysten kansainvälistymisessä on tapahtunut 30 vuoden aikana todella mittavaa kehitystä. Yleisiä tilastoja siitä ei ole käytettävissäni, mutta esimerkiksi totean Katepalin viennin kasvaneen noin 3 %:sta yli 50 %:iin ja Kiillon viennin nolasta lähes 20 %:iin liikevaihdosta. Myös monet pienemmät yritykset ovat panostaneet vientiin. Esimerkiksi Safemasterin vienti on viime vuosina ollut noin 70 % liikevaihdosta.

Lempäälän elinkeinoelämä on 30 vuoden aikana muuttunut paljon. Yrityksiä on tullut ja vähän mennytkin. Yritysten kehityksestä henkilöstöluvut kertovat vain pienen osan. Tärkeintä on osaaminen ja sen soveltaminen muuntuvaan yhteiskuntaan. Monet lempääläiset yritykset ovat osanneet tämän, menestyneet ja luoneet lempääläisille hyvinvointia. Useiden lempääläisten yritysten panostus tuotekehitykseen on esimerkillinen.

Suurin muutos työpaikoissa on tapahtunut luonnollisesti - maassa tapahtuneen kehityksen seurauksena - Lempäälän kunnan henkilöstössä. Se on 30 vuoden aikana lähes nelinkertaistunut ja on yksi syy palvelutyöpaikkojen suhteelliseen kasvuun.

Kunnalliskertomuksia selatessani totesin, ettei elinkeinoelämä vielä 1970-luvun alussa juurikaan kiinnostanut kuntaa. Sen sijaan esimerkiksi vuoden 1971 kunnalliskertomuksesta löytyy sivukaupalla tietoja juopumuspidätyksistä, kuten pidätettyjen ikärakenne, siviilisääty ja ammatillinen jakauma sekä alkoholin saantitapa. Vuodelta 1973 löytyy jo maininta työryhmästä Hääkiven motelli-hankkeen kehittämiseksi. Kunta kiinnostui entistä paljon tiiviimmästä yhteistyöstä elinkeinoelämän kanssa, josta osoituksena oli vuonna 1976 elinkeinoasiamies-suunnittelusihteerin palkkaaminen. Tämä yhteistyö on merkittävästi kehittynyt ja saanut valtakunnallistakin huomiota.

Moottoritie

Lempäälän hyviin liikenneyhteyksiin on 1800-luvun lopulla valitun pääradan linjauksen jälkeen vaikuttanut eniten Helsinki – Tampere moottoritie. Lempäälän kannalta suurin ratkaisu tehtiin jo 1950-luvun lopulla, jolloin Valkeakoski voitti Hämeenlinna – Tampere tien suuren suuntakiistan. Loppusuoralla siinä olivat Pälkäneen ja Valkeakosken suunnat. Vanhastaan tie oli mennyt Hämeenlinnasta Pälkäneen kautta Tampereelle. Lempäälän kehittymisen kannalta oli aivan ratkaisevaa, että Valkeakosken suunta voitti, sillä sen jälkeen oli selvää, että tie menee myös Lempäälän kunnan kautta.

Kuljun moottoritie, noin 12 kilometriä, avattiin lokakuussa 1968. Suunnittelu jatkosta käynnistyi 1970-luvun alussa, mutta öljykriisi muutti kaiken. Joulukuussa 1973 liikenneministeri Pekka Tarjanne totesi, että uusista moottoritiehankkeista tulee pidättäytyä. Öljykriisin jälkeen moottoriteitä ei rakennettu

yli 10 vuoteen. Suunnittelu käynnistyi uudelleen vuonna 1985.

Moottoritielle hahmottui kaksi pääsuuntaa, Toijala ja Valkeakoski. Toijala voitti, koska Valkeakoskelle ei päästy kuin Rapolanharjun kautta. Lempäälän kohdalla oli kysymys siitä, menisikö moottoritie keskustasaaren halki Turuntien linjaa vai raivattaisiinko moottoritielle uusi väylä Lipon kautta.

Lipon linjan valintaan vaikuttivat eniten ympäristökysymykset. Liikenne-ministeriö totesi, että Lempäälän keskustasaaren kautta kulkeva tielinja ei tule kyseeseen sen saaman suuren vastustuksen vuoksi. Tien alle olisi joutunut pientaloalueita ja Rikalan kulttuurimaisema. Lisäksi läheisen asutuksen vuoksi meluhaitat olisivat olleet suuret. Lempääläisten laaja vastustus keskustasaaren kautta kulkevaa linjausta kohtaan oli merkittävä syy Lipon kautta kulkevan linjauksen valintaan.

Helsinki – Tampere moottoritien valmistuminen syksyllä 2000 oli merkittävä positiivinen sysäys sen vaikutusalueella olevien kuntien ja maakuntien imagolle. Tampereen eteläisenä naapurikuntana Lempäälällä on viisine moottoriteliittymineen erityisen hyvä mahdollisuus hyödyntää sijaintinsa. Se on meistä itsestämme kiinni.

Kunnalliset palvelut

Kuluneen 30 vuoden aikana on kunnallisissa palveluissa tapahtunut täydellinen mullistus. Kansanterveislain myötä siirryimme 1970-luvun alkupuolella kunnanlääkärijärjestelmästä terveyskeskusjärjestelmään. Lakisääteinen työterveyshuolto tuli 1970-luvun loppupuolella työnantajien velvollisuudeksi ja kuntiin perustettiin työterveyshuollon organisaatioita. Mielenterveyslaki vuodelta 1990 edellyttää kunnan järjestävän kyseisiä palveluja osana kansanterveystyötä.

Laki lasten päivähoidosta 1970-luvun alkupuolelta täydentyi vuonna 1996 ns. subjektiivisella oikeudella. Vuonna 1973 Lempäälässä lienee ollut henkilöstöä lasten päivähoidossa noin kymmenkunta, nyt määrä on noin parisataa. Lasten päivähoidon toimintakulut vuonna 2001 olivat 39 milj. markkaa, päivähoitomaksuilla katettiin 6 milj. markkaa ja veromarkoin katettavaksi jäi 33 milj. markkaa. Se on esimerkiksi kansanterveystyötä suurempi kuluerä.

Vanhuspalvelut Lempäälässä monipuolistuivat merkittävästi, kun uusi Himminkoto valmistui vuonna 1989. Vanhassa vanhainkodissa oli pelkästään pitkäaikaishoidettavien paikkoja. Uusi Himminkoto toi muassaan myös lyhytaikaishoitopaikkoja ja lukuisia vanhusten tukipalveluja. Himminkodon rakentamista edelsi 1980-luvun alussa tiukka paikkakiista, mikä jakoi lempääläisiä. Vaihtoehtona nykyiselle paikalle oli Ehtookodon alue.

Suomessa toteutettiin 1970-luvulla koulujärjestelmän muutos, jolla yhdistettiin aikaisempi kansakoulu, kansalaiskoulu ja keskikoulu peruskouluksi. Lempäälässä muutos toteutettiin vuonna 1976. Ala-asteiden osalta muutos ei aiheuttanut erityisiä ongelmia, mutta yläasteen osalta sitäkin enemmän. Värikkäintä keskustelu oli Lempäälän yhteiskoulun asemasta. Vaihtoehtoina olivat kunnallistaminen ja ns. korvaava koulu. Vuosia kestänyt kädenvääntö päättyi yläasteen rakentamiseen Hakkariin ja yhteiskoulun kunnallistamiseen.

Hakkarin koulu valmistui vuonna 1983. Siihen asti niin yläaste kuin lukiokin toimivat Kanavan koulun tiloissa, joten nykyinen koulujen tilanahtaus lienee suhteellisesti ottaen vähäistä sen aikaiseen verrattuna. Vain muutama vuosi Hakkarin koulun valmistumisen jälkeen ryhdyttiin puhumaan toisen yläasteen tarpeesta, joka nyt on toteutunutkin uutena Sääksjärven yhtenäiskouluna.

Suuri muutos on tapahtunut kaavoitusprosessin kehittymisessä. Kunnan oma päätösvalta ja asukkaiden osallistumismahdollisuudet ovat nykyisin aivan eri luokkaa kuin 30 vuotta sitten.

Kunta rakensi 30 vuotta sitten Kuokkalankosken partaalle jäteveden keskuspuhdistamon. Sijaintia arvosteltiin myöhemmin kovasti, mutta pitkälle viedyt suunnitelmat jätevesien siirrosta Tampereelle puhdistettavaksi kaatoi kunnanvaltuusto lähinnä taloudellisin perustein vuonna 1995 äänin 30 – 5. Monet ovat jo kysyneet ja vielä useammat tulevat varmasti kysymään mikä on Kuokkalankosken arvo rahassa mitattuna.

Kunnallishallinto

Kunnanvaltuuston voimasuhteissa ja koossa on 30 vuoden aikana tapahtunut paljon. Vasemmiston valta-asema oli 1970-luvulla selvä. Lempäälä muuttui 1980-luvulla tasapainokunnaksi, mitä se edelleenkin on, huolimatta ns.

porvaripuolueiden lievästä vahvistumisesta 1990-luvulla. Samanaikaisesti on valtakunnantasolta tuttu konsensus-politiikka tullut Lempääläänkin ja kunnallispoliitikkojen äänestyskäyttäytymiset eivät läheskään aina noudata perinteisiä puoluerajoja.

Lempäälän kunnanvaltuusto 1972.

Tätä kehitystä on vielä edistänyt uusien ryhmien tulo Lempäälän kunnallispolitiikkaan: ensin vihreät ja viime vaaleissa sitoutumattomat. Lieneekö puolueerojen hämärtyminen vaikuttanut äänestysprosenttiin, mikä oli Lempäälässä kunnallisvaaleissa vuonna 1972 runsaat 78 % ja vuonna 2000 tasan 57 %. Lempäälän kunnanvaltuuston jäsenmäärä on väestön kasvun myötä lisääntynyt 31:stä 43:een. Lautakuntien lukumäärä on 30 vuodessa pudonnut noin yhteen neljäsosaan, mutta toisaalta niiden painoarvo on kasvanut. Keskeinen päätöksentekoeelin on kuitenkin pysynyt samana. Se on kunnanhallitus.

Vuoden 1977 alusta voimaan tullut kunnallislaki lopetti kunnanjohtajan aseman kunnanhallituksen puheenjohtajana. Kunnanjohtajasta tuli esittelijä ja hallituksen puheenjohtajaksi luottamushenkilö. Kunnanjohtajan asema pysyi kuitenkin edelleen vahvana valmistelukoneiston johtajana ja esittelijänä. Myös johtavien viranhaltijoiden osalta on Lempäälässä tapahtunut selvä muutos 1970-lukuun verrattuna. Silloin he olivat pääasiassa vasemmistolaisia, nyt poliittisesti sitoutumattomia tai porvareita.

Kunnallisvero on 30 vuodessa kasvanut 13,5:stä 18 %:iin eli kolmanneksella. Kiinteistövero ei 30 vuotta sitten tunnettu.

Yhteiskunnallisia kehityspiirteitä

Kehityspiirteitä 30 vuoden aikana voidaan luonnehtia niin, että palvelutehtäviä on voimakkaasti yhteiskunnallistettu. Kun kunnan palveluita ja tukitoimia on lisätty, on perheen ja sosiaalisten verkostojen merkitys vähentynyt. Näin on erityisesti päivähoidossa. Sen sijaan vanhustenhuollossa omaisten osuus on edelleenkin suuri. Yli 90 % 75 vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissa.

Valtion ohjaus on nimellisesti vähentynyt valtionosuusuudistuksen myötä. Toisaalta valtion lakiohjaus on edelleen erittäin vahvaa. Se tapahtuu nykyisin usein ns. subjektiivisia oikeuksia määräämällä. Subjektiivisten oikeuksien käsitettä ei edes tunnettu 1970-luvulla. Se tuli käyttöön 1990-luvulla. Uusimpana muotona valtio on ottanut käyttöön suositushajauksen. Se ei ole kuntia sitova, mutta aiheuttaa muutospaineita. Suosituksia valtion on vähän liiankin helppo antaa, sillä sen rahoitusosuus on vain noin neljäsosa. Kunta maksaa kolme neljäsosaa.

Kunta tuotti 1970-luvulla palvelunsa itse, hankki ne valtiolta tai olemalla jäsenenä kuntainliitossa. Lainsäädäntö oli tiukka ja ostopalvelut läänin taholta tarkkaan kiintiöity. Nykyisin kunnan palveluja hankitaan jo myös kolmannelta sektorilta ja yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Vanhasta valtiojohtoisuudesta monet kunnat, myös Lempäälä, maksavat "hintaa" tietynlaisena rohkeuden puutteena palveluiden tuottamisen ideoinnissa.

Me olemme kuluneen 30 vuoden aikana siirtäneet yhteiskunnalle huomattavassa määrin päätösvaltaa rahojemme käytössä. Näin on tapahtunut sen takia, että valtaosa ihmisistä on halunnut yhteiskunnalta lisää palveluja. Saman asian toinen puoli on Suomen korkea veroaste ja sen kansantaloudelle aiheuttamat ongelmat. Ihmisluento on yleensä myös sellainen, että omia rahoja käsitellään taloudellisemmin kuin yhteiskunnan rahoja.

Tähän mennessä, kun yhteiskunta on tarjonnut palveluita, se on merkinnyt yksityisen tarjonnan vähentymistä, usein poistumista, kyseiseltä alalta. Tämä taas vähentää kilpailua ja johtaa aikaa myöten yleensä huonompaan palveluun

kuin terveesti kilpailuilla aloilla. Jatkossa tällaiseen tuskin on varaa, mikäli julkisen sektorin palvelut halutaan kestäväälle pohjalle. Eräs keskeinen haaste seuraavalle 30-vuotiskaudelle tullee olemaan ihmisten halun uusiin ja parannettuihin etuuksiin yhteen sovittamisessa kansainväliseen kilpailukykyymme globaalistuvassa maailmassa.

Anneli Kesola
Kirsti Torikka

Vesilahti

-yhteiskunnallisen kehityksen vuosikymmenet 1972-2002

Lukijalle

Olemme tehneet oheisen yhteenvedon Vesilahden yhteiskunnallisen kehityksen vaiheista vv.1972-2002 lukemalla läpi ko. ajan Vesilahden kunnalliskertomukset. Ongelmamme oli, että kunnalliskertomukset oli laadittu vuosittain hyvin erilaisiksi tai puuttuivat muutamilta vuosilta. 70-luvun kertomuksia lukiessa pikkutarkasti kirjatut kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätökset veivät mielenkiinnon oleellisesta, esimerkkinä sälekaihtimen ostopäätös hammaslääkärin sosiaaliseen tilaan tai puhelimen hankintapäätös maataloussihteerille (v.-76), toimintakertomuksista selvisi melkein vanhainkodin vuoden ruokalista.

Tarkastelussamme otimme esille vain muutamia alueita kunnallishallinnossa, mutta katsomme niiden kuvastavan Vesilahden persoonallista kehitystä ja sen saavuttamaa kuntakuvaa Tampereen seutukunnan pienimpänä vaan ei vähäisimpänä kuntana.

Historia ja maantieto

Ensimmäiset suomalaiset esi-isät tulivat Vesilahteen Pyhäjärven rantamille jo kohta jääkauden jälkeisten vesien laskettua. Rauta-aika loi vahvan perustan Vesilahden aineelliseen ja henkiseen perintöön ja koko kansanrunouteemme. Vaikka Vesilahden kunta virallisesti perustettiin vasta 1869, oli katolinen kirkko perustanut Vesilahdelle seurakunnan jo 1346.

Vesilahden kokonaispinta-ala on 358,5 km², josta vesipinta-alaa on 14,8 %, eli 50,8 km², rantaviivan pituus 250,1 km.

*Vesilahden kaunis
puukirkko
talviasussaan.*

1970-luku

Vesilahden asukasluku vuonna 1972 oli runsas 3400, 60-luvun alkupuolelta väkimäärä oli vähentynyt yli 1000 henkilöllä.

Ikärakenne 1970-luvulla: 0-14-vuotiaita 20,7 %, 15-64-vuotiaita 64,6 % ja yli 65-vuotiaita 14,7 %, edelliseen vuosikymmeneen verrattuna nuorimman väestöryhmän osuus oli vähentynyt liki 10 %.

Kunnan johtava toimielin oli 19-henkinen kunnanvaltuusto, jossa ei ollut yhtään naisvaltuutettua. Vuoden 1972 kunnalliskertomuksessa ei vielä näkynyt valtuutettujen puoluekantaa, se ilmoitettiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 1975. Kunnan johtava virkamies oli kunnansihteeri.

Veroäyri kunnassa oli 15,5. Elantonsa maa- ja metsätaloudesta sai 61,8 % ja teollisuus- ja rakennustoiminnasta 14,2 % asukkaista, palveluelinkeinojen osuus oli 24,0 %.

Koulupiirejä oli 7, joissa 2-opettajaisia kouluja oli 6 ja Ahtialan koulu oli 3-opettajainen. Lisäksi kunnassa oli oma 2-vuotinen kansalaiskoulu.

Valtuuston kokouksessa 23.10.1972 päätettiin aloittaa Lempäälän kunnan kanssa kansanterveystyön kuntainliiton perustamiseen tähtäävät neuvottelut. Perustamispäätös hyväksyttiin seuraavan vuoden keväällä ja varsinainen toiminta pääsi alkuun 1.10.1973.

Vuoden 1973 kunnanhallituksen ja -valtuuston kokouksissa päätettiin mm. myydä asuntotontteja kunnan omistamista maista, perustaa maatalous-sihteerin virka, järjestää kunnallinen perhepäivähoito (hoidettavia lapsia 13), hyväksyä alkoholivarojen käyttösuunnitelma, hankkia kaksi kirjoituskonetta kunnan käyttöön.

*Nostalgiaa
meidän
silmillemme.
(Lehtikuva)*

Tällaiselta näytti Jukka Niemen kauppa-auto alkuaikoina.

Kuntaliitos Lempäälän kunnan kanssa oli ollut esillä useita kertoja. Aikaisempi Lempäälän kanta oli muuttunut myönteisemmäksi. Vuonna 1975 päätettiin purkaa 1969 tehty myönteinen kannanotto Lempäälän ja Vesilahden kuntien yhdistämisestä. Samalla hyväksyttiin Lempäälän kunnan aloite kuntaliitosselvityksen teettämisestä ja työryhmän asettamisesta selvitystyön johtoon. Loppuvuodesta todettiin työryhmän julkaisseen 74-sivuisen raportin ko. asiasta. Kunnalliskertomusten sivuilla asiaa ei enää myöhemmin käsitelty.

Samoihin aikoihin yhteistyö Lempäälän kunnan kanssa lisääntyi. Kansalaisopisto laajensi toimintaansa Vesilahden kunnan alueelle. Kansalaiskoulu lakkautettiin ja yhdistettiin Lempäälän kunnan kanssa yhteiseksi kansalaiskoulupiiriksi. Kunta siirtyi peruskoulujärjestelmään lukuvuoden 1976 alusta alkaen.

Tonttikauppa aktivoitui, vuonna 1974 tontteja myytiin 18 kpl ja vuonna 1975 kauppoja tehtiin 35 kpl, samana vuonna valmistui ensimmäinen rivitalo kuntaan.

Kunnanjohtajan virka, jonka perustamiseen oli anottu aikaisemmin lykkäystä, perustettiin vuonna 1978 ja täytettiin 1.7.1979 alkaen. Vesilahden ensimmäiseksi kunnanjohtajaksi valittiin Jukka Alkio.

Tilintarkastuskertomuksissa 1970-luvun lopulla on havaittavissa tilintarkastajien huolestuminen Vesilahden kunnan tulevaisuudesta. ”Tekemiemme alustavien laskelmien mukaan kunnan kantokykyluokka nousee vuonna 1980 nykyisestä neljännestä luokasta viidenteen, joka vaikeuttaa kunnan taloutta. Epäsuotuisa kehitys johtuu alhaisista asukaskohtaisista nettomenoista.”

1980-luku

Asukasluku vuonna 1980 oli 3081, joista 0-14-vuotiaiden osuus oli vähentynyt 17,9 prosenttiin ja yli 65-vuotiaiden oli noussut 18,7 prosenttiin. Tilastokeskuksen väestöennuste ko. vuonna Vesilahden asukasluvun kehityksestä oli, että vuonna 2000 kunnassa olisi 2004 asukasta, jos muutto-
liike otetaan huomioon.

Vuoden 1980 kunnallisvaaleissa valittiin 21 valtuutettua, joista 3 oli naista. Puoluejakautuma oli seuraava: keskustapuolue 8, kansallinen kokoomus 6, Suomen kristillinen liitto 1, Suomen sosiaalidemokraattinen puolue 4 ja Suomen kansan demokraattinen liitto 2 valtuustopaikkaa.

Veroäyri oli korotettu 17,5 penniin. Maa- ja metsätalouden osuus kunnan elinkeinorakenteessa oli 49 %, teollisuus- ja rakennustoiminnan 18,2 % sekä kaupan, liikenteen ja palvelun ym. 32,8 %. Työpaikkoja oli 950 ja työpaikkaomavaraisuus 75 %. Vuosikymmenen alussa työttömyysaste oli 4,3 %.

Kuntaan perustettiin lukuisia uusia virkoja: mm. yhdistetty nuoriso- ja raittiussihteeri-liikunnanohjaaja, kirjastonhoitaja, kunnan rakennusmestari, koulutoimenjohtaja ja elinkeinoasiamies-suunnittelusihteeri.

Vuonna 1982 avattiin Klaus Kurjen tie-matkailureitti ja esitettiin Elinan surmanäytelmän Vesilahden ensi-ilta. Maatilamatkailutoiminta kehittyi voimakkaasti yhä lisääntyvän kesämatkailun aiheuttaman kysynnän vuoksi ja tarjosi sivuelinkeinon monelle maatalousyrittäjälle.

Toiminta eri kylissä aktivoitui ja järjestäytyi, kyläsuunnitelmia ja -raportteja laadittiin.

Kunnan tukiyhtystö toiminnan lisäämiseksi ja varmistamiseksi aloitettiin myös Vesilahdessa ja erityisesti kiinnitettiin huomiota maaseutu- ja palveluelinkeinoihin. Pienyritystoimintatukihakemukset lisääntyivät.

Vuosikymmenen suurimpia investointeja olivat pääkirjaston siirtyminen eläinlääkäriltä vapautuneisiin tiloihin, Narvan terveysasema, vanhainkodin laajennus ja saneeraus sekä Ylämäen koulun lisärakennus ja saneeraus. Kunta jatkoi edelleen aktiivista tonttipolitiikkaa ja hankki yksityisiltä maanomistajilta lisämaata omistukseensa. Vesihuoltoverkoston rakentaminen aloitettiin kaavoitetuille taajama-alueille.

Vesilahden ja Lempäälän kuntien uuden yhteisen yläasteen ensimmäinen vaihe valmistui Lempäälän Hakkariin syksyksi 1983, jolloin myös koulutyöt aloitettiin uusissa tiloissa. Yläasteen toinen vaihe valmistui 1984. Valtioneuvoston lupa Vesilahden oman yläastepiirin perustamiseen 1.8.1991 alkaen saatiin 22.10.1987. Vesilahden-Lempäälän musiikkikoulu aloitti toimintansa syyslukukaudella 1984.

Vuoden 1989 lopussa kunnallisia perhepäivähoitajia oli 21 ja hoidettavia lapsia 62.

Kunnanjohtajan terveiset vuoden 1989 kunnalliskertomuksessa: ”Vuoden 1989 päättyessä voitiin mielihyvällä havaita, että kunnan väkiluku oli lisääntynyt kertomusvuonna 34 henkilöllä. Tämä oli osaltaan tulosta uusista kunnan kehittämis- ja markkinointipanostuksista, joita viime aikoina on tehty. Tältä pohjalta on hyvä jatkaa muistaen kuitenkin se, että kunnan kaikkinaisen palveluvarustus tulee olla riittävä ja sen tulee olla kohtuullisessa määrin lisääntyvän ja kuntaan muuttavan väestön käytössä. Kaikki käynnistetyt ja muut lähiajan hankkeet ovat siis varsin mittavia Vesilahden historiassa. Niistä selviäminen taloudellisesti edellyttää käyttötalouden pitämistä tiukkana, jolloin voidaan sallia ainoastaan aivan välttämättömät lisäykset ja muutokset toimintoihin sekä kustannuksiin. Koska investointien toteuttaminen muuttaa talouden rakennetta, tulee jokaisen päättäjän tiedostaa sopeutumistarve muutoksiin. Talouden raamit käyvät yhä kapeammiksi, ja tämän tilanteen sisäistäminen on välttämätöntä meille kaikille hallinnossa mukana oleville. Näin pystymme parantamaan palveluvarustusta ja tekemään pitäjän yhä viihtyisämmäksi asua.”

1990-luku ja vuosituhanen vaihde

Kunnan asukasluku vuosikymmenen alussa oli 3054 ja väestöjakautuma oli säilynyt jokseenkin samankaltaisena kuin edellisellä vuosikymmenelläkin. Valtuuston voimasuhteet vuonna 1990 olivat seuraavat: keskusta 10, kokoomus 7, SDP 3 ja SKDL 1. Vuonna 1993 valittu valtuusto uudistui rajusti, valtuustoon valittiin 12 uutta jäsentä. Valtuustossa oli kaikkiaan 7 naisjäsentä. Elinkeinojakautumasta maa- ja metsätalouden osuus oli 31,2 %, teollisuuden ja rakennuksen 20,2 % ja muiden 48,6 %.

Oman uuden yläasteen / koulukeskuksen rakentaminen ja käynnistäminen oli 90-luvun alun päähanke. Yläaste otettiin käyttöön syksyllä 1992. Yläasteen valmistuminen ei merkinnyt uutta ympäristöä vain koululle ja koululaisille, vaan myös lukuisille eri harrastajaryhmille. Samana vuonna koulutoimenjohtajan virka lakkautettiin ja sivistystoimenjohtajan sivuvirka perustettiin. Erilliset ala-asteiden johtokunnat lopetettiin ja tilalle tuli yhteinen koulujen johtokunta, myös lautakuntia yhdistettiin. Laukon koulu lakkautettiin ja yhdistettiin Narvan koulupiiriin. Esikouluopetus Vesilahdessa alkoi jo vuonna 1991 Ahtialan koululla.

Vuonna 1993 tehtiin Lempäälän-Vesilahden kansanterveystyön kuntayhtymän purkamispäätös, jonka mukaan Vesilahden kunta hoitaa 1.1.1995 alkaen perusterveydenhoitonsa itse.

Kunnanjohtaja Jukka Alkio siirtyi vuoden 1993 lopulla Laitilan kaupunginjohtajaksi ja kunnanjohtajaksi valittiin Vesilahden kunnansihteeri Erkki Paloniemi.

Vesilahden 650-vuotisjuhlavuosi 1996 oli kunnan ja seurakunnan näyttävä yhteistyön tulos. Tapahtumia riitti ympäri vuoden, myös suuren suosion saavuttanut juhlakirja ilmestyi.

Narvan ala-asteen laajennus valmistui vuonna 1998, myös Narvan kirjasto pääsi muuttamaan monitoimitilan uusiin tiloihin. Kirkonkylän koulua laajennettiin ja saneerattiin vuonna 2001. Vesilahden koululaitos on rakenteellisesti kunnossa, kunta on viime vuosien aikana peruskorjannut kaikki koulurakennukset.

Esiopetus toteutettiin koko kunnan alueella 5-päiväisenä pääasiallisesti koulutoimen alaisuudessa vuonna 2000. Muuttoliikkeestä aiheutuvaa päivähoidon kasvavaa tarvetta palvelemaan eri puolella kuntaa olevien ryhmäperhepäivähoitokotien lisäksi perustettiin 2 päiväkotia. Päivähoidossa lapsia oli 168.

Vuoden 2000 investointihankkeita oli uuden paloaseman rakentaminen kirkonkylän liikekeskuksen läheisyyteen.

Uusi uljas Vesilahti.

Vesilahden kunnan asukasluku 1.1.2002 oli 3481 asukasta, joista 0-14-vuotiaita oli 22,1 %, 15-64-vuotiaita 59,9 % ja yli 65-vuotiaita 18 %. Viime vuosina Vesilahteen on muuttanut paljon lapsiperheitä. Työvoimasta alkutuotannon osuus oli 16 %, jalostuksen 25,7 %, palveluiden 55,2 ja muiden 3,1 %. Valtuuston voimasuhteet viimeisimmässä valtuustossa ovat seuraavat: keskusta 11, kokoomus 5, SDP 4 ja vasemmistoliitto 1, valtuutetuista naisia on 7.

Vesilahti on ollut vuosituhanen vaihteessa voimakas kasvukunta. Tonttien koko ja halvat hinnat, puhdas luonto, viihtyisä asuinympäristö sekä pienet koulut ovat muuttajien vetovoimatekijöitä. Asukasmäärän lisääntyminen on tuonut mukanaan kasvukipuja, etenkin taloudessa.

Vuoden 2001 tilinpäätös oli selkeästi huonoin vuosikausiin, mutta vuosi 2002 antaa kuitenkin toiveita ja uskoa, että kasvavan kunnan on mahdollisuus kehittyä.

Yrjö Lehtonen

Silmäilyjä klubin viime vuosien toimintaan

Pintapuolisesti katsoen voisi sanoa, että Lempäälän Rotaryklubin toiminta ei viimeisten vuosien aikana ole kokenut mitään dramaattista. Klubikokoukset on pidetty entiseen tapaan ja ohjelma on noudattanut vakiintuneita latuja. Mutta onko niin?

Kun kuluneita vuosia tarkastellaan paremmin voidaan havaita merkittäviäkin muutoksia klubin toimintalinjassa. Helpointa on huomata, että ulospäin suuntautuvuus on kasvanut. Lempäälän Rotaryklubia ei enää kukaan rehellisesti voi epäillä "salaseuraksi".

Klubin "ulkopolitiikka"

Näkyvin, ainakin suurta osaa lempääläisistä koskettava, tapahtuma on ollut Kuokkalankosken Markkinat. Siitä, miten markkina-ajattelu sopii rotaryn tavoitteisiin ja filosofiaan, on tässä kirjasessa erillinen kirjoitus, joka samalla kuvailee markkinoiden kehitystä ja merkitystä paikkakunnalle ja rotaryklubille. Päätös markkinoiden järjestämisestä tehtiin toimintavuonna 1997-98 ja ensimmäiset rotaryklubin isännöimät markkinat olivat heinäkuussa 1998. Sen jälkeen ne on toistettu vuosittain. Markkinat ovat olleet suuri yleisömenestys joka kerta ja niiden merkitys rotaryklubin talouden vakaannuttamiselle on ollut ratkaiseva.

Nuorison vapaa-ajan vieton ongelmat on tiedostettu yhteiskunnassa jo pitkään eivätkä ne ole jääneet havaitsematta rotareiltakaan. Kun kunnan, seurakunnan ja eri kansalaisjärjestöjen yhteistoimin alettiin järjestellä nuorten ja vanhempien aktiivisempaa yhteistoimintaa vapaa-ajan harrastusten kehittämiseksi ja päihhteiden ja huumeiden leviämisen rajoittamiseksi, lähti Lempäälän Rotaryklubi ennakkoluulottomasti mukaan tukemaan sekä Yhdessä Elämään

–toimintaa että Walkers-nuorisokahvilatoimintaa. Toimintavuonna 1997-98 nämäkin aktiviteetit käynnistyivät ja ovat innostaneet osaa klubin jäsenistä aktiivisesti osallistumaan niiden tukemiseen.

Ulospäin suunnattu toiminta on ollut jo vuosien ajan jatkunut ammattiesittelyjen sarja yläasteen oppilaille. Monet klubilaiset ovat vuodesta toiseen jaksaneet käydä oppilaille kertoilemassa ammattinsa valo- ja varjopuolista. Oppilaat ansaitsevat tunnustuksen siitä, että ovat asiallisesti seuranneet näitä tunteja, vaikka ammatin valinta monien mielessä vielä vaikuttaa vähän etäiseltä ja vaikka opettajien arvio vierailijoiden opetustaidoista ei aina ole ollut kovin mairitteleva.

Lempäälän Terveyskeskuksen hoitotarpeisiin alettiin hankkia ns. kipu-pumppua, kivun lievittämiseen tarkoitettua laitetta erityisesti pitkäaikaisen ja vaikean kiputilan aiheuttavissa sairauksissa. Lempäälän Rotaryklubi ja rotarien rouvat osallistuivat tähän projektiin merkittävällä panoksella. Rouvien panoksella on hankittu myös rintapumppuja terveyskeskuksen käyttöön.

Vuonna 2000-2001 klubilaiset haastettiin ystävänpäivän seutuvilla Ystävän Tekoon, johonkin ystävän auttamiseen, joka myös toi klubia lähemmäksi muita kansalaisia ja hyvää mieltä sekä avun saajalle että auttajalle.

Omalla tavallaan klubia ovat esillä pitäneet myös Lempäälän Hakkarin laduilla hiihdetty 24 tunnin hiihto ja Lempäälän ympärisoutu, joka tosin parina viime vuonna muuttui Viikinsaaren ja Tervajärven souduksi.

Näkyvästi julkisuutta on saanut Vuoden Palvelijan valitseminen. Lempäälän Rotaryklubi on jo vuodesta 1982 alkaen valinnut toimialueeltaan, eli Lempäälän ja Vesilahden kuntien alueelta, henkilön tai yhteisön, joka käytännön toiminnassaan on osoittanut sitä palvelumieltä, jota rotarykin voimakkaasti korostaa. Viimeisimmät Vuoden Palvelijat ovat olleet:

1998	Markku Kuusjärvi
1999	Mattilan Kyläyhdistys ry
2000	Leena Pyöräniemi
2001	Lempäälän kunnassa tehtävä vanhustyö
2002	Kirsti Uoti-Reilama/Lempäälän Luontaiskylpylä/Lempäälä Soi –tapahtuma

Klubin ”sisäpolitiikka”

Menestyvän klubin elinehto on klubin jäseniä innostava klubihenki ja monipuolinen, jokaiselle jotakin antava ohjelma.

Lempäälän Rotaryklubin toiminnasta kulloinkin vastanneet ovat varsin onnistuneesti löytäneet ohjelmakokonaisuuksia, joihin klubin jäsenet ovat olleet tyytyväisiä. Erityisen leiman Lempäälän Rotaryklubille on alusta alkaen antanut se, että vaikka klubin jäsenenä ei ole ollut, eikä vieläkään ole, naisia, ovat rotarien puoliset olleet aktiivisesti toiminnassa mukana. Joinakin viime vuosina yli puolet klubiohjelmista ovat olleet sellaisia, että rotarit ja puoliset ovat yhdessä osallistuneet niihin. Rouvat ovat myös itsenäisesti järjestäneet tilaisuuksia, joihin klubiveljet on kutsuttu usein mukaan.

Esimerkkejä lukuisista ikään kuin sisäänpäin suunnatuista toiminnoista ovat vaikkapa

- monet konsertti- ja teatterimatkat sekä kuvataiteeseen tutustuminen
- joulukirkko- ja hiljaisen viikon kirkkotilaisuus yhdessä Lempäälä-Havas- ja Toijalan Rotaryklubin kanssa sekä Lempäälä-Havas –klubin isännöimä Elojuhla
- vierailut paikkakunnan ja lähiseudun yrityksiin ja työpaikkoihin sekä tutustuminen yhdyskuntarakentamiseen
- Internetin käyttöönotto sisäisenä – ja miksei ulkoisenakin informaatiokanavana
- raviurheiluun tutustuminen ja jo aikaisemmin mainitut 24 tunnin hiihto ja soututapahtumat
- omat jäsenet ovat ilahduttaneet ja huvittaneet monissa tilaisuuksissa musiikillisilla ja muillakin taiteellisilla taidoillaan
- nettikurssi internet-seikkailujen tueksi

Ammattiesitelmät ovat rotarykokousten keskeistä antia. Jäsenet pitävät vuorotellen oman ammattialansa tai muutoin elämänpiiriinsä liittyvän alan puitteissa esitelmiä joko itse tai pyytävät jotakuta asiantuntijaa ”sijaisekseen”. Olemme kuulleet tasokkaita selvityksiä eri alojen uusimmista kehityssuunnista ja saaneet tutustua monen sellaisen ammatin ja toiminnan salaisuuksiin, joihin tutustuminen ei muutoin olisi ollut mahdollista. Esitelmiä pidetään sekä klubin varsinaisessa kokouspaikassa että muuallakin työpaikkavierailujen yhteydessä.

Esimerkkeinä voisi mainita

- piispan vierailun kertomassa kirkon ja pappisviran uusimmista näkökulmista
- lukuisat tekniikan ja talouden erikoisasiantuntijoiden esitelmät alansa kehityslinjoista sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistoiminnassa
- kuvauksen monelle hieman vieraaksi jääneestä oppisopimus-koulutuksesta ja ammatillisen koulutuksen suuntaviivoista yleisemminkin
- vapaaehtoisen maanpuolustuksen
- sijoitustoiminnan
- kunnan ja meitä kutakin ympäröivän yhteiskunnan kehityslinjat
- maatalouden odotukset EU-ympäristössä
- matkailuun tutustumisen sekä käymällä matkailupalveluja tarjoavassa yrityksessä että retkeilemällä itse metsissä ruskapuita katselemassa ja laavuja etsiskelemässä
- pihan ja puutarhan näkymät eri vuodenaikoina

Ns. seitsemän veljeksien kokoukset, eli klubin yhteiskokouksen sijaan pidetyt pienryhmäkokoukset, joissa on käsitelty annettua aihetta, yleensä vuoden kansainvälistä rotaryteemaa, ovat olleet tervetullutta vaihtelua normaaliin kokousrytmiin ja varmasti niissä käydyt keskustelut ovat antaneet yhtä ja toista uutta klubin toiminta-ajatukseen.

Erikoisia klubin projekteja ovat olleet Pekka Piipon halkoprojekti ja Markku Kesolan joulukuusiprojekti. Pekka Piippo on jo vuosien ajan käyttäen kirvestä ja pokasahaa hakannut tavattoman määrän halkoja, joita sitten on myyty sekä klubin jäsenille että ulkopuolisille. Rahat on suunnattu klubin vaihtopilastoimintaa. Markku Kesolan maille taas klubilaiset istuttivat kuusentaimia, joista ensimmäiset ovat kasvaneet joulukuusen kokoisiksi ja niistä on saatu varoja klubin toimintaan. Molemmat ansaitsevat suuret kiitokset ja suosionosoitukset toiminnastaan.

Juhlat ovat luku sinänsä. Vuosijuhla ja pikkujoulu jo aikaisemmin mainittujen kirkkotilaisuuksien lisäksi ovat vuotuisia juhlatapahtumia. On myös järjestetty vappuun ja ystävänpäivään liittyviä tapahtumia.

Meitä on arvioitu myös tekemällä ns. swot-analyysi, jossa kykymme, taitomme ja tahtomme rotarina tuli mitatuksi oikein kaavojen mukaan. Lisäksi pari rouvaa

juokostamme kävi kertomassa meille miehille, millaisia meidän pitäisi naisten mielestä olla. Useimmat varmaan totesivat, että rima on niin korkealla, ettei kannata lähteä edes vauhdin ottoon.

Useita jäsenkyselyjä on myös tehty. Niiden tuloksia ovat sitten klubin ohjelmista vastuussa olleet pyrkineet ottamaan huomioon saadakseen klubin toiminnan jäsenistöä tyydyttäväksi.

Vaihto-oppilastoiminta

Vaihto-oppilastoiminnasta viimeiseltä viideltä vuodelta on kattava esitys tässä kirjassessa muualla, joten sitä aluetta ei tässä käsitellä enempää.

Jo ammattiin tiensä löytäneiden vaihtoa tapahtuu myös rotaryn piirissä. GSE (Group Study Exchange) –vaihto on ammatissa jo toimivista, hyvän koulutuksen saaneista koostuvien ryhmien kansainvälistä vaihtoa. Lempäälän Rotaryklubi on aika-ajoin vuoronsa mukaan ollut mukana järjestelemässä tällaisen ryhmän vierailua Suomessa. Vastavuoroisesti olemme saaneet ehdottamamme henkilön tällaiseen vieraaseen maahan lähteneeseen ryhmään.

Rotarysäätio

Lempäälän Rotaryklubi on ollut aktiivinen Rotarysäätion tukija jo vuodesta 1977. Lahjoitukset säätiolle ovat poikineet Paul Harris Fellow-arvoja klubimme jäsenille tai puolisoille jo yli 30. Lahjoitus säätiolle ei ole PHF-arvon tai mitalin ”ostamista” vaan säätion ylläpitämien rahastojen tukemista. Säätion varojen tuotto käytetään stipendien ja humanitääristen tukitoimien muodossa niiden ihmisten auttamiseen, joiden mahdollisuuden elämässään ovat paljon meitä vähäisemmät.

Klubin ”talouspolitiikka”

Klubin taloutta on hoidettu asiallisesti ja säästäväisyyttä painottaen, jotta välttyttäisiin kovin suurilta jäsenmaksuilta. Tästä huolimatta toiminnan laajentuessa kohdattiin yhä suurempia vaikeuksia erityisesti juoksevien klubin toimintamenojen rahoittamisessa. Vaihto-oppilastoimintaan kertyi tosin rahaa esimerkiksi Pekka Piipon halkoprojektista, mutta joulukuusiprojekti ei vielä

tuottanut, kun kuuset olivat pieniä, ja tikkatauluhanke ei onnistunut odotetuista tavoin.

Talouden "pelastajaksi" tulivat Kuokkalankosken Markkinat. Heti ensimmäisestä vuodesta lähtien niiden tulos klubin kannalta oli erittäin hyvä, eikä, kun entistä säästävää linjaa on jatkettu, klubilla tällä hetkellä olekaan talousongelmia.

* * *

Lempäälän Rotaryklubi on vuosien saatossa ollut monessa mielessä esimerkiksi kelpaava klubi piirissään ja varmasti laajemmaltikin. Eräänä osoituksena tästä luovutti piirikuvernööri Lasse Fredriksson klubillemme "Pesänrakentaja"-pienoisveistoksen, kiertopalkinnon, joka piirikuvernöörin harkinnan mukaan voidaan antaa rotaryn periaatteita hyvin toteuttaneelle ja esillä pitäneelle klubille. Veistos oli 1998-99 vuoden presidenttimme hallinnassa, kunnes se sitten luovutettiin seuraavalle ansioituneelle klubille.

Sitä, että klubimme toimintaa arvostettiin, osoittaa, että Lasse Fredriksson puolisoineen tuli vielä kautensa päätyttyäkin klubiimme kertomaan rotaryn puitteissa ja – miksei muutoinkin – tekemistään matkoista maailmalla. Ymmärsimme, että hän näin halusi vielä korostaa klubistamme saamaansa myönteistä kuvaa.

Rotarien rouvat

Vaikka Lempäälän Rotaryklubiin ei toistaiseksi kuulu naisia, on naisten panos silti klubin toiminnassa aivan keskeinen. Rotarien rouvat ovat klubin alkuajoista lähtien monella tavoin työpanoksellaan, kannustuksellaan ja taloudellisesti tukeneet klubin tavoitteita. Rouvat ovat myös itse valinneet tukikohteitaan ja panostaneet niihin voimakkaasti.

Rouvien innokas toiminta Kuokkalankosken Markkinoilla ja rouvien omat projektit, esimerkiksi konsertit, ovat tuottaneet merkittäviä summia vaihtopöytätoimintaan, terveyskeskuksen kipu- ja rintapumppuhankintoihin, stipendiavustuksiin ja muihin kohteisiin.

Lempäälän klubista onkin sanottu, että se on perheklubi esimerkillisellä tavalla. Tämä muodostaa omalla tavallaan korotetun kynnyksen naisjäsenten ottamiselle klubin rotaryjäseniksi.

Alli Pohjanpirkka
Haastattelija Heini Mäenpää

Naisten sormenjälkiä

Viikoittaiset klubi-illat on perinteisesti omistettu herraseuroille. Lempäälässä naiset eivät kuitenkaan kolmekymmentä vuotta sittenkään jääneet nuolemaan näppejään, kun miehet istuivat ruokapöydässä vaihtamassa kuulumisiaan viikon varrelta ja perehtyivät eri ammattialojen näkökulmista maailmanmenoon tai pohtivat mahdollisuuksiaan tukea paikallista toimintaa tai olla mukana laajemmissa avustushankkeissa.

- Nyt taitaa taas tulla yksi klubi lisää, jossa vaimo ja lapset itkee isää, kertoo Alli Pohjanpirkka miehensä, rovasti Oiva Pohjanpirkan, tokaisseen palatessaan Lempäälän Rotaryklubin perustamista valmistelleesta kokouksesta.

- Tarina sai kuitenkin paljon onnellisemman lopun, kun rouvatkin innostuivat toimimaan. Kohta miesten toiminnan vakiinnuttua pidettiin Rotarien rouvien perustava kokous Lempäälän kirkkoherran pappilassa.

- Puheenjohtajan pesti lankesi luonnostaan minulle mieheni toimiessa klubin presidenttinä. Rouvien ensimmäisten kokousten sisällön kirjasi puolestaan paperille Else Lintusaari. Ja sen verran virallisia oltiin, että oli meillä rahastonhoitaja ja tilintarkastajakin, ruustinna jatkaa.

Viikoittaisiin kokouksiin ei naisilta liennyt aikaa, mutta kahvikupin ääreen päätettiin kokoontua kerran kuussa. Mukana olivat likimain kaikkien klubilaisten puoliset.

- Alusta alkaen kokoonnuimme kodeissa naisten kesken. Herrat ottivat meidät naiset alusta alkaen kaikessa huomioon, lähettivät kutsuja ja terveisiä kokouksista. Mitään eriseuraa emme mekään aikoneet perustaa, vaan halusimme tarjota apua, jos klubi sitä tarvitsee – Lempäälässähän puoliset ja perheet ovat muutoinkin olleet paljon mukana avec-tilaisuuksissa, Lempäälän Rotaryklubin kunniajäseneksi kutsuttu Alli Pohjanpirkka toteaa.

Toimintaan tai vastuutehtäviin ei kenenkään klubilaisen puolisoilla ollut velvoitetta eikä jäsenmaksuakaan peritty.

- Me rahoitimme omat hankkeemme keräämällä kaikilta kokoukseen tulleilta yhdessä sopimamme kahvimaksun. Emme toivoneet kokoontumisista muodostuvan mitään seitsemän sortin leivontakilpailuja ja teimme sopimuksen siitä, ettei kukaan järjestä notkuvia juhlapöytiä. Päätimme jopa, että emäntä joutuu ylettömistä tarjoiluista maksamaan sakkoja yhteisen kassan kartuttamiseksi. Eihän kahvirahalla tietenkään mitään kovin suurisuuntaista voinut saada aikaiseksi – olisikohan se ollut hengeltä vitonen tai kymppi. Sitä vanhaa rahaa, rouva Pohjanpirkka muistelee.

- Jo varhaisessa vaiheessa aloitettiin naisten järjestämä joulukahvitus ja totta kai me olimme mukana vaihto-oppilastouhuissa – monet myös ottamalla ulkomaalaisen nuoren asumaan muutamaksi kuukaudeksi omaan perheeseensä. Tärkeää oli myös sairaana olevien tai merkkipäiviä viettävien rouvien muistaminen. Heti alkuvuosilta on mieleen jäänyt erityisesti lempääläisen täysorvoiksi vuoden sisällä jääneen sisarusjoukon auttaminen eteenpäin uudessa elämäntilanteessa. Kolmesta sisaruksesta vanhin oli tuolloin vielä itsekkin koululainen mutta on nyt jo vuosia toiminut lähetystyössä. Hän muisteli rotareilta ja rouvilta saamaansa tukea lämmöllä vieraillessaan Rotarien rouvien kokouksessa pari vuotta sitten.

Rotarien rouvien sormenjälkiä on siis vuosien varrella jäänyt muuallekin kuin kahvikupin korvaan - milloin puhelimen kuulokkeeseen milloin kottikärryn kahvaan.

- Hurjana sadekesänä pari vuotta sitten olin tilannut mökille ison kuorman multa. Kuorma saapuikin täsmällisesti ajallaan, mutta kun kuljettaja pysäytti auton mökkitien varteen ennen pihaan ajamistaan kysyäkseen, mihin se

kipataan, alkoi auto vajota pehmenneeseen maahan. Kun kuljettajan kanssa palasimme pihaan katsoaksemme paikkaa, oli auto jo akseliaan myöten upoksissa. Vaihtoehtoja ei ollut, sillä ennen kuorman tyhjentämistä oli autoa mahdoton saada liikkeelle suuntaan tai toiseen. Tielle portinpieleen ei kymmenen kuutiota ruokamultaa tietenkään ollut tarkoitettu. Tulin maininneeksi sattuneesta kummelluksesta eräälle rotarien rouvista hänen soiteltuaan vain kuulumisia kyselläkseen. Kohta soi puhelin uudelleen ja minulta kysyttiin, otanko vastaan seitsemän veljestä kottikärryineen. Koko valtava lasti siirtyi oikeisiin paikkoihin ripeästi ja iloisella mielellä kaatosateenkaan haittaamatta. On upeaa huomata, että rotarien palvelun periaate elää mukana käytännön arjessa. muistelee rouva Alli Pohjanpirtikka kiitollisena paitsi parin vuoden takaista multakuormaa etenkin kolmea vuosikymmentään Lempäälän Rotarien rouvien ja vähän herrojenkin toiminnassa.

Jussi Lintusaari

Hajamietteitä rotarytoiminnasta Lempäälässä

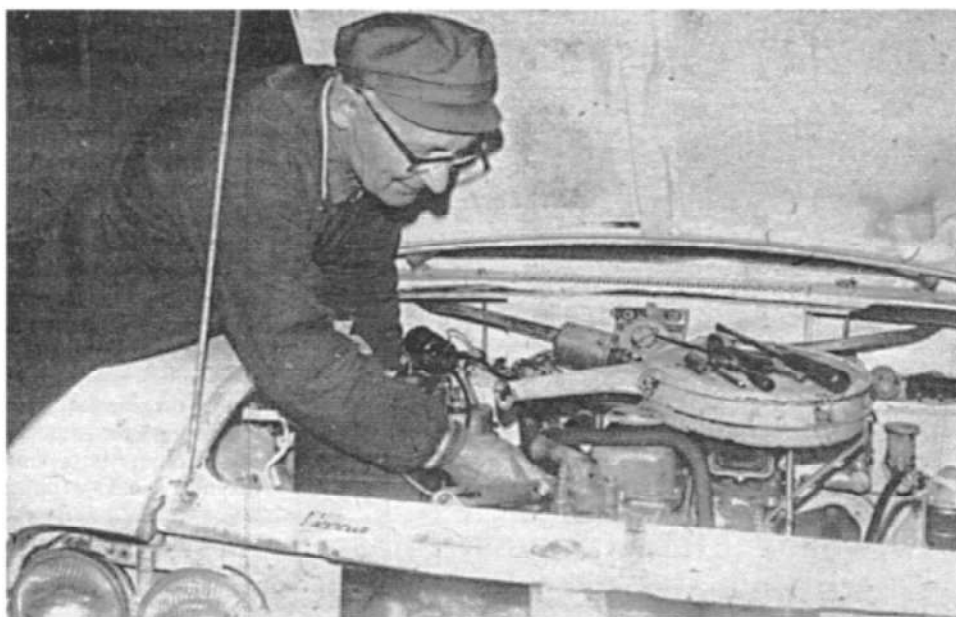
30-vuotias rotaryklubi

Lempäälän Rotaryklubi on tänä vuonna tullut toimineeksi 30 vuotta. Suomen rotaryklubien toimintavuosien määrään verrattuna klubimme ei vielä ole keski-iässäkään. Suomen vanhin klubi, Helsingin Rotaryklubi, täyttää tänä vuonna 75 vuotta. Nyt on kuitenkin klubimme juhlavuosi, jolloin voidaan arvioida menneitä ja samalla suunnata katse tuleviin vuosiin. Voidaan jopa miettiä, onko menneiden vuosien toimintaa arvioitaessa tullut esille jotain sellaista, joka pitäisi tehdä toisin, jos nyt aloitettaisiin alusta. Tällaista mietiskelyä ei kuitenkaan saa tehdä enempää syytösten kuin itesesyytöstenkään sävyttämänä, vaan rakentavasti asioita todeten ja tulevaisuudessa toimissa yhä parempaan pyrkien. Todetaan vanhaa sanontaa käyttäen: "Eteenpäin elävän mieli." Vaikka itsensä kehumisella on oma vähemmän mairitteleva määritelmänsä, voimme Lempäälän Rotaryklubin jäsenenä olla varsin tyytyväisiä menneinä vuosina tapahtuneeseen kehitykseen. Menneiden vuosien työn tuloksena on saavutettu tämänhetkinen klubin status. Tuntuu siltä, että klubissamme on vuosittainen presidenttien ja hallitusten vaihtuminen tuonut erittäin onnistunutta vaihtelua ja aina uusia toimintamuotoja. Juuri se, että jokainen vuosi on ollut erilainen, on vienyt klubimme kehitystä hyvään suuntaan ja siitä johtuen veljien tyytyväisyys on muodostunut hyväksi.

Mitä rotary on?

Kuljimme taas kerran vaimoni Elsen kanssa autolla jonnekin. Matkan keventämiseksi oli radiosta avattu jokin asema, joka lähetti iskelmämusiikkia. Kesken kaiken Else lausahti: "Mistähän tehtäisiin lauluja, jos rakkaus jätettäisiin pois". Tuo miete jäi kytemään mielessäni. Nyt se nousi uudelleen tajuntaani

miettiessäni rotaryn toimintaperiaatteita ja palvelun ihannetta. Ajatus sai muodon, mitähän rotaryklubeissa tehtäisiin, jos palvelu jätettäisiin pois. Tuo ajatus miltei hätkähdyttävällä tavalla johti kysymykseen: Mitä rotary on? Tuohon kysymykseen antaa erittäin hyvän vastauksen Rotarykäsikirja vuodelta 1982. Siinä sanotaan: *“Rotary on elämänfilosofia, tapa elää ja toimia, ajatella ja asennoitua. Rotary tahtoo opettaa, että elämä on onnellisinta sille, joka asettaa palvelualltiuden itsekkäiden pyyteiden edelle ja että elämä suo parhaan tyydytyksen sille, joka näkee ammattinsa ja paikkansa yhteiskunnassa ensisijaisesti tilaisuutena - vilpittömästi ja parhaansa mukaan - palvella kanssaihmissään.”* Tuo määritelmä tuntuu kovin vaikealta toteuttaa. Erityisen vaativalta se tuntuu silloin, kun ammatissa, yritysmaailmassa jopa yksityiselämässä erilaiset paineet, vaikeudet ja kilpailuolosuhteet painavat. Silloin on kuitenkin hyvä muistaa, että tuo määritelmä sisältää ihanteen, jonka saavuttamiseen pyritään, milloin huonommin milloin paremmin onnistuen. Rotaryn piirissä, enempää kuin yleensä elämässä, ei ole mitään täydellistä. Ei myöskään ole täydellistä rotaryklubia tai rotaryklubin jäsentä. Juuri sen vuoksi edellä olevassa rotaryn määritelmässä sanotaan: *“Rotary tahtoo opettaa . . .”* On helpottavaa huomata, että pienistäkin onnistumisista voi tulla onnelliseksi ja ainahan jollakin kerralla voi onnistua paremmin kuin edellisellä.

Rotari
käytännön
palvelutyössä.
(Lehtikuva)

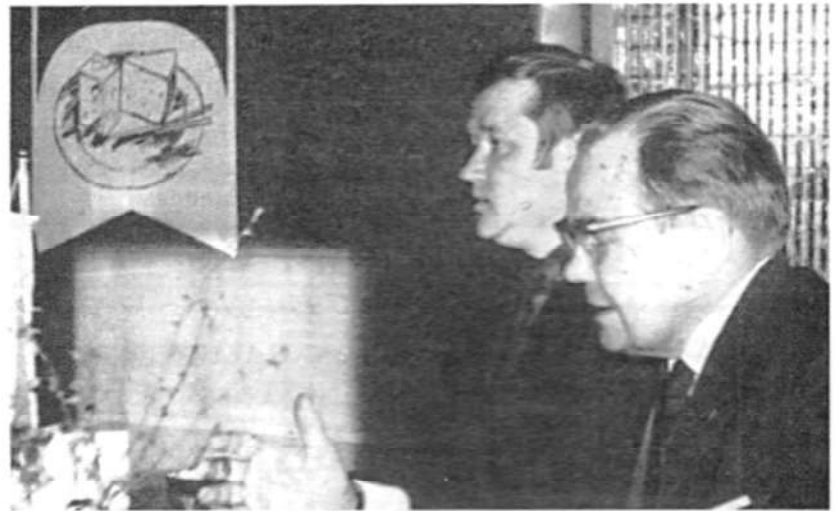
— Kyllähän se meikäläisen päivä tahtoo venyä aina kymmeneen tuntiin.
Ja itse on pienyrittäjän töihin tartuttava, jos mielellä leivässä pysyä, sanoo
Olavi Nieminen.

Rotaryaate lähtee siitä, että *jokainen yksityinen klubin jäsen pyrkii toteuttamaan palvelun ihannetta omassa kotiympäristössään, ammatissaan ja yhteiskuntansa jäsenenä*. Juuri tuo aiheuttaa sen, että rotaryklubien palvelutoimet ovat julkisuudessa vain vähän näkyvissä. Kuitenkin, jos rotaryn ihanne toteutuu, muodostuu yksityisten rotaryveljien omassa elinympäristössään suorittamista palveluista määrällisestikin merkittävä auttamisprojekti. Rotaryklubien palveluista kai voitaneen sanoa kuvaanollisesti, että "vasen käsi ei tiedä, mitä oikea tekee". Jokaiselle tulee mahdollisuuksia pikku palveluihin tämän tästä pitkin päivää, mutta suurten palvelujen tarpeita tulee harvemmin. Näiden usein toistuvien pienten palveluiden vaikutus saattaa olla merkittävästi suurempi kuin harvoin eteen tulevien suurten palvelujen. Muistettakoon, että suuretkin virrat muodostuvat pienistä ojista ja puroista.

Rotarytietous antaa toiminnalle pohjan

Klubin ensimmäisinä vuosina kiinnitettiin runsaasti huomiota rotarya koskevan tiedon omaksumiseen. Sillä tavalla haluttiin alusta pitäen ohjata klubin toiminta niille urille, mitä rotaryaate edellyttää. Rotarysääntöjen ja -aatteen opiskelu oli suorastaan koulumaista. Niinpä 14.9.1972 rotarytietouskomitea päätti, että jokaisessa klubikokouksessa pidetään "rotarytietouskuulustelu" edellisessä kokouksessa annetusta läksystä. Toiminta oli kuin lukukinkereillä, mutta sillä tavalla rotaryn sääntökirjan sisältö ja tietoisuus rotaryn arvomaailmasta ajettiin "veljien kalloihin" kuin Jukolan veljesten koulussa konsanaan. Vuosien aikana on säännöissä ja toimintatavoissa tapahtunut muutoksia ja kehitystä. Uusista säännöistä on pyritty tiedottamaan klubin jäsenille esitelmien, kuukausiselosteiden tai muiden julkaisujen avulla. Monesti rotarytietoutta ja sääntöjen muutoksia koskevien esitelmien jälkeen on virinnyt monipuolista keskustelua. Sääntöjen noudattamisesta, niiden kehittelystä ja rotaryaatteen korostamisesta on ollut seurauksena, että rotaryliike on työntänyt juurensa syvälle voimakkaiden ja pysyvien arvojen maaperään, mistä se on imenyt elinvoimansa. Niiden arvojen varassa Lempäälänkin rotaryklubia ovat hallitukset ja presidentit luotsanneet halki vuosikymmenten. Klubin toimintaa on sovellettu yhteiskunnan eri aloilla tapahtuneen kehityksen tuomien muutosten halki niin, että perusajatus - palvelun ihanne - on toimissa säilynyt.

*Klubikokouksesta vuodelta
1974.
Palvelusta on nykyin
kysymys.
(Lehtikuva)*

Rotary-klubilla on kokous joka torstai. Kokouksissa kuullaan esitelmää eri aloilta. Viime viikolla vieraili pastori Heikki Miettinen kertomassa kehitysvammaisista. Kuvassa myös Lem-
pään Rotary-klubin presidentti rovasti Olva Pohjanperä.

Pöytäkirjat tietojen tallentajina

Kaikkia yhdistyksiä, seuroja tms. koskevana asiana on syytä nostaa esille pöytäkirjan pitäminen tapahtumista ja päätöksistä. Se on tärkeätä monestakin syystä. Jossakin vaiheessa jokaiselle yhteisölle tulee tarve kirjoittaa historia tai historiikki. Sellaisen tekemiseen tarvittavan luotettavan aineiston löytäminen on todella vaikeaa, ellei peräti mahdotonta, jos pöytäkirjoja tai ainakin muistioita ei ole tehty tiedoiltaan täydellisinä. Toinen hyvien pöytäkirjojen merkitys on siinä, että huolella tehtyjen pöytäkirjojen avulla voidaan seurata tärkeiden asioiden kehittymistä vuosien ja vuosikymmenten aikana. Silloin ei riitä, että pöytäkirjassa tai muistiossa vain mainitaan, että käsiteltiin ja päätettiin sitä tai tuota. Pöytäkirjasta tai muistiosta täytyy voida lukea myös, miten asiaa kehiteltiin, millä perusteilla päätettiin jne. Hyvästä muistiinpanosta huokuu jopa ajan henki asian käsittelyn aikana ja käsittelyyn liittyen myös tilaisuuden tunnelma. Alkuvuosina oli tapana, etten sanoisi sääntönä, että pidetyn esitelmän jäljennös jätettiin sihteerille, joka nitoi sen pöytäkirjan liitteeksi. Niistä on luettavissa erittäin mielenkiintoisia seikkoja menneen ajan asioista vaikkapa klubin ensimmäiseltä vuodelta. Varmasti mielenkiintoista olisi, jos joku nykyisistä jäsenistä pitäisi esitelmän oman luokitteensa edustajan jostakin

asiasta vaikkapa 25 - 30 vuotta sitten pitämän esitelmän tietoja ja nykyajan vastaavia asioita vertaillen.

Luokite-esitelmät tiedon lisääjinä

Lempäälän Rotaryklubin olemassaolon aikana koko maailmassa on tapahtunut joka alalla erittäin voimakasta kehitystä. Muutokset ovat aiheuttaneet myös klubille suuria haasteita. Kehitys on aikaansaanut suurta tarvetta seurata ja käsitellä esitelmien ja työpaikkavierailujen avulla kehityksen uusia suuntia. Voidaan sanoa, että yhteiskunnan kaikilla aloilla nyt eletään kokonaan erilaista aikakautta, kuin 30 vuotta sitten. Esimerkiksi kelpaa vaikkapa tiedonkäsittely. Klubin alkuaikoina tietoa käsiteltiin reikäkorttitekniikalla ja nyt tiedonkäsittely toimii sähköisesti. Poikkeuksetta uusia kehitysvaiheita käsitelleen esitelmän jälkeen on virinnyt vilkas keskustelu, niin että kokoukseen varattu aika on monesti ylittynyt. Ajankohtaisina esitelmien aiheina ovat olleet klubin toiminnan aikana tapahtuneet monet uudistuneet asiat kuten yritysdemokratia, työlainsäädäntö, sosiaaliset muutokset, koulunuudistus, terveydenhuollon kehitys, tekniikan kaikinpuolinen ja nopea murros ja monet muut yhteiskunnassa tapahtuneet uudistukset. Klubin jäsenten omien luokitteiden alalta pitämiä esitelmiä sanottiin luokite-esitelmiksi. Miten tärkeänä luokite-esitelmiä pidettiin, osoittaa se, että niitä kuultiin alkuaikoina kolme kuukaudessa. Yksi kuukauden kokous oli ns. klubineuvottelu, jossa käsiteltiin klubin käytännön asiat. Esitelmävuoro "iski päälle" samalle veljelle jopa kaksi kertaa vuodessa. Siitä huolimatta joka kerta kuultiin takuuvarmasti asiantuntemuksella tehty esitelmä. Esitelmien avulla opittiin tuntemaan klubiveljien ammatit, harrastukset, vapaa-ajanvietto ja muut tärkeät asiat ihan varmasti paremmin kuin nykyään. Tuntuukin siltä, että luokite-esitelmiä saisi olla nykyistä enemmän, sillä niihin sisältyy suurelta osin ammattipalvelun ydin.

Rotaryrouvat toimivat

Voidaan sanoa, että Lempäälän klubissa elettiin ensimmäisestä vuodesta lähtien aikaansa edellä. Silloin kun ei vielä tunnettu sellaista käsitettä kuin rotaryklubin naisjäsenet, Lempäälän klubissa jo vedettiin vaimot ja koko perheet mukaan klubin toimintaan. Avec-tilaisuuksia on pidetty alusta alkaen runsaasti. Tämä on johtanut siihen, että suhtautuminen rotaryn naisjäsenyyteen

on Lempäälässä värittänyt toisella tavalla kuin yleensä klubeissa. Ovathan naiset olleet mukana alusta alkaen nimellä rotaryrouvat. Joskus on käytetty nimitystä siskot, ja muitakin nimityksiä on ehdoteltu. Vaimojen ja perheenjäsenten voimakkaasta mukanaolosta johtuen klubia on aivan yleisesti ruvettu nimittämään perheklubiksi. Monen mielestä rotaryklubin naisjäsenyys on Lempäälässä toteutunut toisella tavalla, perheklubina, jopa mutkattomammin kuin monessa muussa klubissa.

Tiedottaminen on tärkeä asia.

Rotaryklubeista käytetään usein ilmausta, että ne ovat "sisäänlämpiäviä". Johtuneeko tuo siitä, että rotaryklubien toimeenpanemia tapahtumia, tempauksia, projekteja yms. julkaistaan tiedotusvälineissä kovin harvoin. Jopa niinkin tärkeästä maailmanlaajuisesta projektista, kuin on PolioPlus, kerrotaan ja kirjoitetaan rotaryliikkeeseen liittyvänä kovin vähän. Moni ei lainkaan tiedä, että tuo projekti on nimenomaan rotarien aloittama. Rotaryn omissa julkaisuissa kyllä käsitellään jopa klubienkin asioita, mutta eipä niitä julkaisuja kovin suurella innolla taideta lukea rotaryn ulkopuolella. Puhutaan kyllä, miten rotaryklubien olisi tiedotettava toiminnastaan, että kansalaisille välittyisi siitä oikea kuva. Aikoinaan Lempäälän-Vesilahden Sanomissa melko ahkerasti julkaistiin palstaa "ROTARY TÄNÄÄN". Tältä palstalta kuntalaiset saivat paljon hyvää tietoa rotarysta, miten rotary toimii, mitä klubissa tehdään, mikä on rotaryn tavoite jne. Nykyään Kuokkalankosken Markkinat on lähestulkoon ainoa asia, joka Lempäälän Rotaryklubista näkyy ja kuuluu todella tehokkaasti tiedotusvälineissä. Tiedottaminen on rotaryklubillekin tärkeä asia.

Pekka Mäenpää

Ennakkokäsityksiä, ensivaikutelmia ja tulevaisuudennäkymiä

Rotaryjärjestö on Suomessa sen verran tunnettu, että useimmilla aikuisilla lienee siitä jonkinlainen käsitys. Ehkä sen moni sijoittaa jonnekin Vapaamuurareiden ja Punaisen ristin välimaastoon. Sen jäseniä ajatellessa saattaa mieleen nousta kuva jo harmaahiuksista porvarillisesti ajattelevasta miehestä, joka pitää pientä rattaanmuotoista merkkiä klubitakkinsa kauluksessa eräänä tunnusmerkkinä asemastaan yhteiskunnassa. Ruuhkabussissa häntä ei juuri tapaa, golfkentällä tai kirkossa kylläkin – ja paikoissa, joissa tehdään kauppoja ja päätöksiä.

Ovatko rotaryklubit yhteisöjä, joihin menestyviksi ja vaikutusvaltaisiksi haluavat hakeutuvat tutustuakseen oikeisiin tahoihin? Tai ovatko ne niitä, jotka maailmaa syleilevien hyvien päämäärien varjolla kokoontuvat viettämään mukavasti aikaa yhdessä ja pyrkivät luomaan itsestään myönteistä julkisuuskuvaa ojentamalla lehdistön läsnä ollessa suurikokoisia tai ainakin näyttäviä shekkejä käytettäväksi johonkin hyvään tarkoitukseen? Ehkä vain lähtemällä itse mukaan on mahdollista saada tietää, mistä tässä kaikessa lopulta on kysymys. Järjestön oma määritelmä tavoitteestaan ”harjoittaa humanitääristä palvelutoimintaa, vaalia korkeaa liike- ja ammattimoraalia sekä auttaa edistämään hyvää tahtoa ja rauhaa maailmassa” vaikuttaa kuitenkin aivan kannatettavalta.

Rotaryklubiin uudet jäsenet kutsutaan. Kun on saanut kutsun, on päätettävä tarttuuko tilaisuuteen - ei ole sanottua, että se toistuu. Maailmassa on paljon hyviä yhteisöjä, jotka ovat kaikille avoimia, ja joihin voi liittyä koska vain. Kutsu sellaiseen ei vain vetoa meidän turhamaisuuteemme tai hivele itsetuntoamme yhtä paljon kuin kutsu klubiin, joka on tarkoitettu vain harvoille ja valituille –

”ammattissaan paikkakunnallaan arvostetussa asemassa oleville”. Eikä aika koskaan ole liittymiselle riittävän sopiva.

Näin ne kokoontuvat

Rotaryklubin toiminnan selkärangan muodostavat viikkokokoukset. Niiden aluksi osallistujat tervehtivät toisiaan ja hakevat paikkansa salin pöydistä, jotka on koristeltu standaareilla. Klubin presidentti ja sihteeri istuvat omassa pöydässään. Presidentti ripustaa kaulalleen huomiota herättävän kaulaketjun, soittaa pöydällä ollutta vaskikelloa ja avaa Lempäälän Rotaryklubin ties kuinka monennen kauden ties kuinka monennen kokouksen. Todetaan läsnä olevien määrä, vierailijat ja syntymäpäiväsankarit. Melko tuoreena jäsenenä on mielenkiintoista tarkastella yhteisöä ikään kuin ulkopuolelta tulleet nähdäkseen, mihin on lähtenyt mukaan. Siinä katsannossa kokousten tunnelma aluksi tuntui liikkuvan välillä jossakin arvokkaan ja huvittavan hiuksenhienolla vedenjakajalla. Tämä oli maailma, joka avautuu vain siihen vihkiytyneille.

Presidentti ripustaa kaulalleen huomiota herättävän kaulaketjun.

Eräs ensivaikutelma oli, että toiminta näytti pyörivän sängen tiiviisti rotaryrattaan ympärillä. Ehkä sillä, että kausi oli juuri vaihtumassa, oli vaikutuksensa asiaan: Tarkasteltiin mennyttä kautta ja suunniteltiin tulevaa. Puhuttiin kokousten ja jäsenten määrästä ja laskettiin läsnäoloprosentteja. Se, miksi kokoonnuttiin,

ei kuitenkaan heti auennut aivan selkeänä. Luulisi silti, että paikkakunnan ammattikuntansa arvostetussa asemassa olevat edustajat eivät kuitenkaan haluaisi osallistua yhteenkään tarpeettomaan kokoukseen. Itsekin olin miettinyt, voinko sitoutua käyttämään aikaani viikoittaisiin kokoontumisiin ja tehtäviin, joita toiminta klubissa väistämättä toisi tullessaan, kun kalenteri tuntui muutenkin täyttyvän kaikella, jonka olisi halunnut tai joka tuntui välttämättömältä tehdä. Ja perheellekin olisi tahtonut varata aikaa. Onneksi näytti siltä, että Lempäälän klubissa on ainakin puoliset - ellei jopa koko perhe - pyritty ottamaan huomioon toiminta-ajatusta mietittäessä. Mukana oleminen täytyy kuitenkin jotenkin voida perustella – edes itselle - ja samalla miettiä, millaisia toiveita klubille ja omalle toiminnalleen siinä asettaa.

Minä ja rotaryratas

Itse halusin lähteä mukaan avoimella mielellä: katsomaan mistä on kysymys, mitä toiminta klubissa voisi antaa ja miten ja mihin voisin sen jäsenenä vaikuttaa. Liikkeen ohjelmahan rakentuu melko väljästi määriteltujen myönteisten arvojen ympärille, mikä antaa klubeille liikkumavaraa toimintansa suuntaviivojen määrittämisessä.

Aivan alun perin rotaryliike syntyi ymmärtääkseni halusta luoda yhteyksiä. Varsin pian järjestön alkaessa laajentua, näytti kuitenkin syntyneen tarve löytää toiminnalle muutakin sisältöä, ja nyt kohta sadan vuoden kuluttua on moni asia ehtinyt muuttua. Järjestön laajennuttua lähes maailmanlaajuiseksi, sen luonne on kai väistämättä muuttunut. Sen toimintaperiaatteet aivan keskeisimpiä kysymyksiä myöten ovat saattaneet muuttua tai saada ainakin uuden tulkinnan. Eikä maailmakaan sen toimintaympäristönä ole enää entisensä. Aina on syytä välillä pysähtyä ja miettiä, mitä rakenteita kannattaa pitää yllä ja miksi. Näin on varmasti tehtykin – Rotaryjärjestössä, klubeissa ja kukin jäsen omalla kohdallaan.

Ehkä järjestön arvo on juuri sen rakenteessa, verkostossa, joka tarjoaa mahdollisuuden tavalla tai toisella toimia niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joita yhteiskunnassamme pidetään arvokkaina. Vaikka suuret hyvät tavoitteet joskus saattavat tuntua tekosyiltä mukavaan yhdessäoloon - ehkä Rotaryjärjestö voi olla myös instrumentti, joka todella voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön. Viikoittaiset kokoukset pitävät sen rattaat rasvattuina.

Läsnäolon painoarvo

Järjestön läsnäolovelvoite- ja paikkausjärjestelmä on rakennettu sellaiseksi, että se tekee kontaktien luomisen ja verkostojen syntymisen myös oman klubin ulkopuolelle mahdolliseksi. Klubikokoukset ovat yleensä sovittuina aikoina sovituissa paikoissa, ja on itsestään selvää, että järjestön jäsen mistä tahansa maailmankolkasta voi tulla niihin vieraaksi.

Ehkä läsnäolo onkin keskeistä rotarytoiminnassa. Se, että olisimme läsnä, kun klubiimme tulee vierailija. Se, että olisimme todella läsnä toisillemme: Kuulolla, kun tarvitaan kuuntelijaa, tukena, kun sellaista tarvitaan. Rotarytuttavuudet voisivat muodostaa uuden, erisuuntaisen säikeen siinä verkostossa, joka on rakentunut sukulaisuuden, työn, harrastusten ja elämänkatsomuksen perusteella syntyneistä ystävyys- ja tuttavuussuhteista. Aikuisiällähän ei ehkä ole aina aivan mutkatonta saada uusia tasavertaisia, esimerkiksi asiakas- tai esimies-alaisuusuhteiden rasisiteista vapaita tuttavuuksia. Ja vaikka monista seikoista johtuen ei aina voi uhrata yhtä paljon aikaa ja energiaa rotarytoiminnalle saattaa silloinkin voida kokea sitä toveruutta ja tukea, jota klubi voi parhaimmillaan jäsenilleen antaa.

* * *

Se, millaiseksi toiminta rotarymaailmassa muodostuu, riippuu kai paljolti siitä, millaiseksi kukin sen itse tekee: mihin osallistuu, kuinka aktiivisesti ja mitä tavoitteita painottaen. Ja klubi taas muodostuu jäsentensä näköiseksi – ja mukaviltahan nämä vaikuttavat.

Teijo Kyrkkö

Nuorisovaihtotoiminta

Nuorisovaihto jatkui perinteen mukaisesti myös viimeisten viiden vuoden aikana, nuorisovaihtoasiamiehenä toimi veli Kari Hemminki kausina 1997-1998 ja 1998-1999. Hänen ansiokasta työtään nuorisovaihdon hyväksi jatkoi veli Teijo Kyrkkö. Nuorisovaihtoasiamiehen tehtävät kestävät vähintään 3 vuotta, jonka aikana pääsee riittävän hyvin perille nuorisovaihdon tehtävistä. Uudelle kolmivuotiskaudelle on valittu uusi jäsen, veli Jorma Kunnas. Hänelle onnea ja menestystä toivon!

Nuorisovaihdossa osallistuimme ajanjaksolla myös leirivaihtoon, johon lähetimme yhden osallistujan. Samoin GSE-toiminta aktivoitui toimintajaksolla.

Toimintajaksolla myös internetin hyväksikäyttö auttoi vaihto-oppilastyön suorittamisessa. Kaikki kaavakkeet ja ohjeet ovat helposti saatavissa viimeisin muutoksin. Internet tarjoaa myös paljon hyödyllistä tietoa vaihto-oppilaaksi lähtevälle: www.kolumbus.fi/~rotarynuorisovaihto.

Toiminnan tuki

Klubin alettua järjestää Kuokkalankosken markkinoita on vaihto-oppilas-toiminnan rahallinen puoli saatu paremmin kohdalleen ja pystymme näin panostamaan toiminnalliseen laatuun. Klubin velvollisuutena on tukea suoraan saapunutta vaihto-oppilasta viikkorahalla. Lisäksi klubi huolehtii bussimatkat, talvivaatteita, rotarypiirin nuorisovaihdon matkat kotimaassa sekä monia koulutuksellisia kursseja mm. suomenkielen kurssit.

Arkipäiväisessä toiminnassa vaihto-oppilaasta huolehtiminen jää isäntä-perheille turhankin paljon. Tämä ilmiö on ikävän yleistä Suomessa. Tämä

onkin asia, mitä meidän pitäisi kehittää suomalaisissa rotaryklubeissa. Isäntäperheiden taakkaa voitaisiin vähentää aktivoitumalla siten, että klubilaiset ottaisivat vaihto-oppilaan mukaan omiin tapahtumiinsa mahdollisimman paljon. Näin saataisiin myös laajennettua vaihto-oppilaan näkemyksiä kulttuuristamme.

Myös vaihto-oppilaiden uusilla ystävillä ja opiskelukavereilla on merkittävä rooli vuoden onnistumiselle. Oikeisiin tilaisuuksiin, tapahtumiin ja aktiiviseen toimintaan osallistumisella pääsee sisälle suomalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan.

Unohtaa ei toiminnan tuessa voi siskojakaan, jotka ovat huolehtineet monista asioita vuosien varrella niin eturintamassa kuin taustallakin.

Vaihto-oppilaskuulumiset 1997-2001

Fernanda Bastos Oshiro saapui 23.1.1997 ja palasi takaisin kotimaahansa tammikuussa 1998. Fernandan läksiäisiä vietettiin 8.1.1998 Hakkarin Kartanossa. Fernandan, "Fen", isäntäperheinä toimivat perhe Kyrkkö, perhe Kekki ja perhe Lepistö. Läksiäisissä olivat mukana Fen vanhemmat sekä hänen sisarensa. Fe oppi erityisen hyvin puhumaan ja kirjoittamaan suomenkieltä. Erityisesti muistamme Fen ihastuneen talvisiin urheilulajeihin.

Meiltä vaihtoon oli klubin 25 v. juhlien kynnyksellä lähetetty Ilkka Ruotsila, hänen määränpäänsä oli Tijuana Meksikossa. Ilkan paluujuhlia vietimme 19.11.1998, jolloin Ilkka kertoi kokemuksiaan. Alku oli ollut melkoinen "kulttuurishokki", johtuen lähinnä suurkaupungista, espanjankielestä ja ihmismäärästä. Eksoottinen ruoka oli tehnyt myös vaikutuksen. Muutaman viikon kuluttua shokki oli jo kuitenkin ohi. Meksikolaiset rotarit olivat järjestäneet vaihto-oppilaille runsaasti erilaisia tilaisuuksia, joten vapaa-ajan ongelmia ei ollut. Suomesta pääsi kertomaan melkein jokaisessa tilaisuudessa.

* * *

Samaan aikaan, kun Ilkan läksiäisiä vietettiin, saapui Brasiliasta vaihto-oppilaamme Laura Lepistö 31.7.1997. Mansikin kammariin oli saapunut runsas joukko viettämään vaihto-oppilasiltaa.

Klubiin vastaanotettiin juuri ennen vuosijuhlaa Jose Maria Quijada Morales Meksikosta. Takaisin Meksikoon Jose lähti Uotin kylpylässä 18.6.1998 vietetyn lähtiäisjuhlan jälkeen. Josen isäntäperheinä toimivat perhe Ruotsila, perhe Hagman ja perhe Leppänen.

Osan toimintavuotta klubilla oli kaksi vaihto-oppilasta yhtä aikaa, ongelmana on maapallon eri puoliskoilta saapuvien tuloajat.

* * *

Tammikuun puolivälissä klubiimme saapui Dilson Godinho Brasiliasta. Dilson lähti takaisin Brasiliaan 10.12.1999 mukanaan muistot kahdesta Raimo Helmisestä, toinen jääkiekkoilija Raimo Helmiseltä ja toinen klubimme presidentistä.

Katja Kivimäki lähti vaihtoon Australiaan Kuokkalankosken markkinoiden jälkeen ja palasi matkaltaan 4.7.2000. Katja vietti vaihto-oppilasvuotensa Michelin kotikaupungissa. Katja sai nautti viiden isäntäperheen tarjonnasta. Mieleen painuvin muisto Katjalle oli ollut tutustumismatka, jolla käytiin mm. isolla valliriutalla ja Ayers Rockilla.

Leirivaihtoon Norjassa osallistui meiltä Liisa Lappi. Kahden viikon mittainen leiri oli sujunut hyvin ja kokemukset olivat erittäin hyvät. Aika oli mennyt nopeasti ja uusia suhteita oli muodostunut.

* * *

Michel Steward saapui 22.1.2000 Australiasta. Hänen isäntäperheensä olivat perhe Ylimäki, perhe Levonmaa ja perhe Lehtinen. Parhaat muistot voisi kiteyttää Suomen luontoon, ja isäntäperheen mukaan myös sauna ja avanto tulivat Michelille tutuiksi.

Michelin klubimme muistaa erityisesti hänen antamastaan ”australiankielen” oppitunnista down under sekä huiluesityksistä. Myös Michel oppi melko hyvin suomenkielen.

Tia Levonmaa lähti Australian Tasmaniaan 16.7.2000. Tian paluujuhlaa juhlittiin Kartanoravintolassa. Nähtiin ja kuultiin monenmoisia asioita Tasmaniasta.

Heather Anderson Tasmaniasta saapui tammikuussa 2001. Hänen läksiäisiään vietettiin vastaavasti tammikuussa 2002. Heatherin eli "Hetan" isäntäperheinä toimivat perhe Kivimäki, perhe Mäenpää ja perhe Pakkanen.

*Lähdön
haikeutta.
Hetan vuosi on
päättymässä.*

Kaisa Pakkanen lähti Australiaan heinäkuussa 2001. Kaisan paluu ajoittui juuri ennen Kuokkalankosken markkinoita 2002, ja niin me markkinoilla saimme tuoreita kuulumisia vuodesta rotaryvaihto-oppilaana.

Välivuosi 2002

Tälle kaudelle ei saapunut vaihto-oppilasta. Syitä on monia ja ilmiö on valtakunnallinen. Samoin lähtevää vaihto-oppilasta ei ole. Syitä ei tarkkaan tiedetä, mutta niitä tutkitaan valtakunnallisestikin. Omalta osaltamme voimme miettiä syitä siihen, miksi yllättäen emme saaneet varsinaisia hakemuksia tänä vuonna. Eräs syy innokkuuden laskemiseen ovat olleet 11.9. tapahtumat ja toisaalta nuorisolla on jo linkkejä useita eri kanavia pitkin ulkomaailmaan. Vastaavaa ongelmaa on esiintynyt jaksottaisesti, kuten Virranjuoksu - Pyörteissä nähtyä -historiikista saa lukea.

Läsnä olevat vaihto-oppilaat antavat myös lisäväriä klubin eri tilaisuuksiin ja juhliin. Näin saamme yleensä ainakin yhden mielenkiintoisen ohjelmanumeron aikaiseksi.

Ongelmina nuorisovaihdon saralla on koettu huomattavat ikäerot vaihto-oppilaiden välillä. Lähinnä Australiasta tulevat ovat jo reippaasti yli 18 vuotta, jolloin aktivoiminen koulunkäyntiin ei ole helppoa. Paras koettu ikä on 16-17 vuotta ja siten, että koulu on kesken kotimaassa, jolloin on olemassa motivaatiota opintojen suorittamiseen. Toinen ratkaisu on lähteä hakemaan vaihto-oppilaille ylemmän asteen koulutuksen paikkoja esimerkiksi eri ammattialojen kouluista.

Antoisia rotaryvaihto-oppilasvuosia!

Katja Patojoki

Vaihto-oppilaan kokemuksia

Tahdon vaihto-oppilaaksi!

Lapsuuden kotia ajatellessa tulee usein mieleen juhlien valmistelu. Meillä kävi paljon vieraita ja monet heistä olivat ulkomaalaisia. Autoin äitiä valmisteluissa ja piirsin eri maiden lippuja koristeeksi ruokapöytään. Jännitys kihelmöi, kun vieraat viimein saapuivat. Ulkomaan kielet kuulostivat aina yhtä ihmeellisiltä ja olin valtavan ylpeä isästäni, joka ymmärsi vieraiden outoa puhetta.

Koulun englannin opiskelun alettua, pääsin kokeilemaan kielitaitoani perheessämme asuvien vaihto-oppilaiden kanssa. Kieliä harjoiteltiin puolin ja toisin. Vaihto-oppilas opetteli suomea ja minä sisarusteni kanssa englantia. Ollessani 12-vuotias Sandra tuli Lempäälään. Sandra teki minuun suuren vaikutuksen iloisella olemuksellaan ja kotimaastaan kertomillaan jutuilla. Päätin lähteä vaihto-oppilaaksi Australiaan heti, kun se vain olisi mahdollista.

Muutaman vuoden kuluttua Lempäälän Rotaryklubi valitsikin minut vaihto-oppilaakseen, määränpäänä Australian Bendigo. Muistan hyvin kesän ennen lähtöä, sillä aika ei kulunut millään. Kaikki edessäpäin oleva tuntui jännittävältä ja odotukset uutta elämää kohtaan olivat suuret. Tutustuin infotilaisuudessa muutamaan muuhun Australiaan lähdössä olevaan vaihto-oppilaaseen Tampereen seudulla. Suunnittelimme alkavaa seikkailua yhdessä lähes päivittäin. Into oli niin kova, että lopullinen pakkaaminen jäi viimeiseen yöhön. Aamulla muu perhe jo odotti autossa, kun itse istuin vielä epätoivoisena matkalaukun päällä ja yritin valita pois jätettäviä tavaroita.

Hei Australia, täältä tullaan!

Haavekuvien Australiaa.

Melbournen lentokentällä haavekuvat Australian auringosta ja hiekkarannoista rapisivat välittömästi. Vastassa oli tiikusateinen ja kalsea suurkaupunki. Olin lennosta väsynyt ja matkan aikana tiiviiksi muodostuneesta kaveriporukasta eroaminen tuntui kolkolta. Eaglehawkin Rotaryklubi oli vastassa laajalla edustuksella: klubin presidentti vaimoineen, nuorisovaihtoasiamies perheineen ja ensimmäinen isäntäperheeni. Kolme autollista väkeä oli matkannut yli kahden tunnin ajomatkan Bendigosta Melbourneen vastaanottaakseen minut!

Alkumatkan istuin nuorisovaihtoasiamiehen kyydissä, joka kertoi käytännön järjestelyistä ja muista tärkeistä asioista vahvalla australialaisella korostuksella. Pinnistelin ymmärtääkseni edes sanan sieltä, toisen täältä. Jossain vaiheessa muistin, että toinen matkalaukkuni oli tullut rahtina ja se olisi pitänyt hakea

cargo–hallista. En saanut asiaa toimitettua niin, että olisin tullut ymmärretyksi. Laukku jäi Melbourneen ja saapui perille myöhemmin omia teitään.

Puolessa välissä matkaa juotiin termarikahvit auton takakontilla ja vaihdoin isäntäperheeni kyytiin. Puhelias italialaisperhe kertoi kuulumisia ja teki innokkaasti tuttavuutta uuden perheenjäsenensä kanssa sekä italiaksi että italialaissävytteiseksi englanniksi. Kun vihdoin saavuimme määränpäähän, poikkesimme vielä syömään presidenttiperheen kotiin. Iloinen nauru helisi ja juttua pulppusi isännän vahvalla irlannin korostuksella. Olin rättiväsynyt enkä ymmärtänyt enää hönkäsen pöläystä kenenkään jutuista! Olennainen osa Australiaa oli kuitenkin jo tullut tutuksi. Ihmiset ovat ylitsepursuavan iloisia ja ystävällisiä ja eri kulttuurit ja kansat elävät keskenään sulassa sovussa.

Kielikoukeroita kuunnellessa maisemat olivat vaihtuneet suurkaupungin pilvenpiirtäjistä pienen australialaisen sisämaakaupungin näkyymiin. Sievät omakotitalot nököttävät tonteillaan puiden ja pensaiden keskellä. Peltiset postilaatikot seisoivat porteilla samaan suuntaan osoittaen.

Sen ajan tulen muistamaan ...

Ensimmäinen päivä oli jo kääntynyt iltaan, kun isäntäperhe ystävällisesti toi kuumavesipullon väsyneen vaihto-oppilaan sängylle. Kaasulla toimivan tekotakan liekin sammuttua kosteus ja viileys livahdivat sisään yksinkertaisista ikkunoista. Kuumavesipullon ja sähköisen patjanlämmittäjän käytön oppi nopeasti. Isäntäperhettä huvitti myöhemmin, kun kerroin miten olin palellut ensimmäisinä öinäni. Kukaan ei ymmärtänyt, että skandinaaville olisi pitänyt opettaa moisia temppuja.

Joulun lähestyessä kylmyydestä ei enää ollut tietoaakaan. Kotikaupunkiani ympäröi kuiva aro ja sadetta ei tullut moneen kuukauteen pisaraakaan. Jatkovaa kuumuutta pakoiltiin erilaisten tuulettimien alle ja ilmastoituihin autoihin. Olin viikoittain mukana Eaglehawkin Rotaryklubin kokouksissa, nostin appelsiinimehumaljaa kuningattaren kuvalle kokouksen avaukseksi ja opin pikkuhiljaa myös ymmärtämään rotaryveljien rentoa Australian murretta. Asuin viidessä eri isäntäperheessä, jotka kaikki olivat erilaisia. Uuteen perheeseen muutettuani vierailin usein myös aikaisemmissa kodeissani. Eri tunnelmiin oli mukava palata; yhdessä perheessä lähdettiin sunnuntaiaamuisin leningeissä

kirkkoon, toisessa takapihalla oli oma hevoshaka ja kolmannessa koko perhe polskutteli innokkaasti pihan uima-altaassa. Jokaisessa perheessä tutustuin tietysti myös heidän sukulaisiinsa ja ystäviinsä, joten vuoden lopussa Bendigon raittia pyöräillessä minulla oli jo iso joukko tuttuja tervehdittävänä.

Kävin suurta koulua, jossa oli yhteensä parikymmentä vaihto-oppilasta eri puolilta maailmaa. Rotaryvaihtareiden kanssa tutustuimme parhaiten, sillä meitä yhdistivät koulun lisäksi myös rotary-alueella järjestetyt yhteiset matkat ja viikonlopputapaamiset. Kahden viikon telttailumatka Australian keskiaavikolle oli vuoden kohokohta. Yövyimme lähellä Ayers Rockia. Seuraavana aamuna kiipesimme ison kiven laelle taskut kolikoista painavina, bussikuskin höynäytettyä meitä, että laella muka odottaisi coca-cola automaatti. Ausseista kun ei koskaan ihan varmaksi tiedä.

... ja vielä uudelleen.

Kotiin palasin heinäkuussa. Suomi tuoksui ihanan raikkaalta ja näytti vehreältä. Järvet kimmelsivät ja metsät humisivat, kun ajoimme perheen kanssa lentokentältä kotiin Lempäälään. Elämä tuntui äärettömän helpolta, kun sai taas olla omassa tutussa ympäristössään! Kotona juhlittiin jälleennäkemisen riemua sukulaisten ja ystävien kanssa ja ihmeteltiin Australian tuliaisia. Syksyllä jatkoin opintoja lukiossa. Hyvästä englannin kielen taidosta tuntui olevan hyötyä myös muiden vieraiden kielten opiskelussa. Yliopisto-opintojeni loppuvaiheessa palasin takaisin Australiaan. Vietin pari viikkoa Bendigossa vanhoja tuttuja tapailleen ja vaihto-oppilasvuotta muistellen. Yksi kohokohdista oli Eaglehawkin Rotaryklubin kokouksessa vierailu. Minut muistettiin hyvin, vaikka vaihto-oppilasajasta oli kulunut jo 8 vuotta. Kaikki vanhat kommellukset ja jutut käytiin läpi ja iäkkään herraklubin elämään tyytyväisestä naurunhykerryksestä tuli taas kerran hyvälle tuulelle! Tein osan pro gradu –työstäni Melbournessa ja sen jälkeen matkustin vielä rinkkani kanssa 5 kuukauden ajan Australian mahtavaa itärannikkkoa ylös ja alas.

Mutta mitä siitä jäi?

Tänä päivänä Australia näkyy elämässäni lähinnä jääkaapinovessa olevana Sydney -magneettina ja seinällä riippuvana kuvakalenterina. Isäntäperheiden

kanssa vaihdetaan kuulumisia joulukirjeissä ja muutamat ystävistä ovat vierailleet täällä Suomessa. Olen usein miettinyt Australia–vuoden merkitystä elämässäni. Vaihto-oppilas temmataa irti turvallisesta ympäristöstään ja sen jälkeen pitää pärjätä omillaan vieraiden ihmisten kanssa. Teinitytön mielikuvat ja vaihto-oppilaan arki eivät välttämättä kohtaa. Epävarmuuden ja turvattomuuden kanssa oppii kuitenkin elämään. Omana itsenään oleminen uusissa tilanteissa vaatii hyvää itseluottamusta ja kypsää itsetuntemusta. Kaukana kotoa vietetty vuosi opetti myös arvostamaan elämän tärkeitä asioita. Tuntuu hyvältä tietää, että on jostain kotoisin, että juuret ovat tukevasti kiinni Hämeen mannuissa, vaikka latva huitelisi milloin missäkin päin maailmaa.

Äidin apuna touhunneesta työstä on tullut monta tarinaa ja kokemusta viisaampi. Vieraat kielet ja kulttuurit ovat minulle nyt arkipäivää, sillä työskentelen kansainvälisessä yrityksessä. Muistan teitä Lempäälän rotaryklubilaiset, kuten kaikki muutkin maailmalle lähettämämme vaihto-oppilaat, lämmöllä ja kiitollisuudella. Nuorisovaihto tarjoaa monelle hyvän mahdollisuuden kokeilla hallitusti ja turvallisesti omia siipiään ja tutustua uusiin kulttuureihin. Olette työllänne vuosien aikana tehneet meistä lempääläläisistä tytöistä ja pojista kansainvälisiä aikuisia.

Markku Kesola

Maatalouden muutokset kotipihalta katsottuina

Viimeisen 30 vuoden aikana kotitilani maataloudessa on tapahtunut melkoisia muutoksia. Vielä 1970-luvun alkupuolella heinät laitettiin seipäille, muut menetelmät olivat silloin vasta tulossa. Se olikin kesän suurin ponnistus, toista kuukautta siihen meni aikaa. Meille ostettiin sittemmin paalaaja, jolloin heinätyöt hoituivat runsaassa viikossa. Tosin sääriski kasvoi. Myös AIV-rehun teko lisääntyi vähitellen.

Heinätyöstä on jäänyt mieleeni se, että torstai-iltapäivisin kellon lähestyessä puolta viittä isäni sanoi, että hän lähtee nyt rotareihin, hoida hommat. Ja niin sitten hoidin.

*Tässä maito kulkee tonkissa
ihan meijerille asti.
Kuva Narvan Osuusmeijeriltä.
(Lehtikuva)*

Siihen aikaan maito säilytettiin vielä tonkissa, maitoauto kävi imemässä maidon niistä navetalta. Niitä ei enää viety maantien varteen, maitolaiturikulttuuri oli silloin jo ohitse. Vähitellen navetoihin tulivat maitotankit. Koko 70-

luku oli vaihetta, jolloin innostus maatalouden kehittämiseen oli suurta, uusia koneita tuli markkinoille eikä tuotantoa rajoitettu millään tavalla. Meilläkin suoritettiin sukupolvenvaihdos siinä vaiheessa, kun tulevaisuus näytti hyvältä ja rajoituksia ei ollut.

Tuotannon rajoitukset

80-luvun alku elettiin samanlaista eteenpäinmenon kautta, mutta sitten v. 1983 alettiin puhua maidontuotannon rajoittamisesta ja maitokiintiöiden käyttöönotosta. Se tuntui siihen aikaan uskomattomalta, mutta niin siinä sitten vain kävi. Se jotenkin pysäytti kehityksen ja eteenpäinmenon, tuotantoa ei voinutkaan enää lisätä. Meidän tilalle ei voinut edes anoa lisää kiintiötä, koska vaimo, vastavalmistuneena opettajana, "tienasi liikaa".

Navettapalon seurauksena siirryin v. 1987 pelkästään viljan viljelyyn, peltopinta-alaa oli sen verran käytössä, että silläkin pärjäsi ja se antoi yhdessä metsänhoidon kanssa työtä tarpeeksi ympäri vuoden. Ensi töiksi rakennettiin viljankuivuri, joka siihen aikaan tuntui kohtalaisen suurelta, mutta nykymittapuun mukaan ei. Siksi sitä onkin myöhemmin suurennettu. Ostin myös leikkuupuimurin, jonka työleveys oli 3 metriä. Siihen aikaan se oli suuri kone, nykyään tuonkokoista uutta puimuria ei edes myydä.

Työt ovat tänä kesänä jääneet monta kertaa kesken heinäpelloilla, kun sade on päässyt yllättämään. Heinäsadon laatu on jo kärsinyt pahemman kerran. Hyvää heinää saivat tänä kesä-

nä vain ne, jotka ehtivät korjata heinänsä yhden ainoan poutaviikon aikana heinäkuun alussa.

*Tämäkään näky
ei enää usein
kohtaa kulkijaa
pelloillamme.
(Lehtikuva)*

Karjasta luopuminen mahdollisti sen, että saatoin liittyä Lempäälän Rotaryklubin jäseneksi, kun Jussi Lintusaari oli minua kysynyt ehdolle. Noihin aikoihin lähiympäristössä oli lähes kaksikymmentä maidontuotantotilaa, tällä hetkellä enää kolme. Muutos on ollut raju. Näistä kolmesta tuskin yksikään jatkaa enää pitkään.

Maidontuotanto ei jäänyt ainoaksi, mitä rajoitettiin. Myös viljalle määrättiin kesantopakko ja markkinoimismaksuja, mitkä leikkasivat tuloja aika huomattavasti. Meidän tilallamme nämä merkitsivät bruttotuloihin noin 20% pudotusta olettaen, että satotasovaihtelu jätetään huomiotta. Kaikenkaikkiaan 90-luvun alku oli myös maataloudessa apeuden aikaa.

EU:n aikaa

Vähitellen alettiin puhua myös Suomen EU-jäsenyydestä. Tiedossa oli, että nimenomaan maataloudelle sen vaikutukset tulisivat olemaan suuret. Koko jäsenyys tuntui hypyltä tuntemattomaan. EU:ssa noudatetaan matalahintajärjestelmää, tuotteen hinta vedetään alas ja alennus kompensoidaan tukina. Tukien maksu edellyttää paperisotaa, sitoutumista tiettyihin määräyksiin ja melkoista tarkastustoimintaa.

Nykyinen systeemi tarkastuksineen tuntuu aika vieraalta: joku voi tulla tarkastamaan peltosi ja paperisi ja jos kaikki ei ole OK, niin tukiasi leikataan. Ja jos viljelijä on noudattanut viranomaisilta saamia ohjeita, mitkä ovat olleet virheellisiä, vastuun kantaa aina viljelijä itse. Jos esim. pihaympäristö ei ole siisti, voidaan tukea leikata. Millekään muulle väestöryhmälle ei suoriteta pihatarkastuksia. Jotenkin neuvostoliittolaista.

EU:n myötä on siirrytty suurempiin yksiköihin, samalla esim. maidontuotanto on keskittymässä Pohjanmaalle ja Pohjois-Savoon. Suomihan jaettiin tukivyohtyöhykkeisiin EU-jäsenyyden alussa, ja tukipolitiikka suosii kotieläintalouden siirtymistä pohjoiseen.

Myös viljanviljelyssä on siirrytty suurempiin yksiköihin, lähinnä peltoa vuokraamalla. Tuntuukin siltä, että ollaan siirtymässä amerikkalaiseen malliin: ne, jotka omistavat pellot, eivät niitä itse viljele, ja ne jotka viljelevät, eivät omista peltoa. Ei tunnu hyvältä sekään.

Hyvää EU:ssa on se, että investoinnit ovat jälleen lähteneet käyntiin.

EU:ssa suunnitellaan taas uusia muutoksia maatalouspolitiikkaan itä-laajenemisen yhteydessä. Pelättävissä pitemmällä aikavälillä on, että Suomen kaltaisissa olosuhteissa maatalous ei pärjää, jos siirrytään vapaaseen kilpailuun. Tällöin uhkana on, että Suomen maatalous on enää maisemanhoitoa.

Siksi onkin toivottavaa, että seuraava sukupolvi varmistaa toimeentulonsa hankkimalla jonkin maatalouden ulkopuolisen ammatin.

Seppo Nieminen

Muutosten tuulet yritysten toimintaympäristössä viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana

Vuonna 1918 Pispalan rinteillä toimintansa aloittaneen ja sittemmin Hatanpäälle siirtyneen Kiilto Oy:n tie johti Lempäälään 1970-luvulla. Toiminnan laajeneminen Hatanpään ahtaaksi käyneessä epäkäytännöllisessä kiinteistössä pani silloisen yrityksen johdon etsimään uutta rakennusmaata. Lempäälän kunnan aktiivinen toiminta johti siihen, että Kiilto päätyi tonttivalinnassaan Lempäälään. Vuonna 1970 allekirjoitettiin 7 hehtaarin tonttikauppa ja Kiilto pääsi aloittamaan nyt jo runsaat kolme vuosikymmentä kestäneen rakennusurakkansa ja tuotantotoimintansa Sääksjärvellä. Se Kiilto, joka 70-luvulla siirtyi Lempäälään, oli kyllä aika tavalla toisenlainen kuin se Kiilto-konserni, jonka emoyhtiö tänä päivänä valmistaa liimoja ja puhdistusaineita Sääksjärven Kukonahteella: liikevaihto vuonna 1972 oli 11 miljoonaa markkaa (1,8 miljoonaa euroa) ja henkilökunnan määrä oli 77 henkeä. Tänä päivänä Kiilto-konsernin liikevaihto on 67,6 miljoonaa euroa (402 miljoonaa markkaa) ja henkilökunnan kokonaismäärä on 365 henkeä. Melkoisia muutoksia on ehtinyt tapahtua 30 vuoden aikana myös siinä toimintaympäristössä, jossa nyt toimimme.

Yhdentyminen ja globalisaatio sääntelytalouden jälkeen

Maapallomme on monessa suhteessa pienentynyt viimeisen 30 vuoden aikana. Yritystoiminta on kovaa vauhtia kansainvälistynyt ja markkina-alueena Suomi on monille yrityksille käynyt pieneksi. Kiillonkin kaupankäynnistä jo lähes 20 % suuntautuu ulkomaille ja henkilökunnasta yli 10 % on ulkomaalaisia.

Kansainvälisillä markkinoilla yrityskoko on tuonut lisää uskottavuutta. Yritysten kasvua on luontaisen kasvun lisäksi nopeutettu yritysostoilla ja fuusioilla. Miten onkaan suomalainen metsäteollisuus ja metalliteollisuus muuttunut 30 vuodessa: monet tunnetut firmanimet ovat enää historian lehdillä! Suuryrityksistämme on tullut monikansallisia ja samalla niiden omistuspohja on laajentunut myös ulkomaille, kun ulkomaalaisuutta rajoittava lainsäädäntö on poistettu. Moni pieni tai keskisuuri firma sai uuden omistajan myös verotuksellisista syistä, varsinkin 80-luvulla, jolloin verolakien muutokset kiihdyttivät yrityskauppoja.

Kaupan vapautta ja kilpailun esteiden purkua on kaikin tavoin pyritty lisäämään. Tästä esimerkkeinä monet vapaakauppa-alueet ja tullien poistamiset maitten väliltä. Kilpailu on siis vuosien saatossa kiristynyt. Pärjätäkseen uudessa kilpailutilanteessa yhdentyvillä markkinoilla on yritysten kilpailukyvyn parantaminen tullut entistä tärkeämmäksi. Tässä on onnistuttu vaihtelevalla menestyksellä: moni yritys on tullut tiensä päähän, moni yritys taas on joutunut siirtämään valmistustaan halvan työvoiman maihin pysyäkseen hengissä. Näin esimerkiksi vaatetusteollisuudessa. Maamme kauppaketjut ovat myös saaneet viimeisen vuosikymmenen aikana hioa strategioitaan ja organisaatioitaan huipputrimmiin lisääntyneen kotimaisen kilpailun sekä ulkomaisen toiminnan ja tuonnin edessä.

Miten nopeasti ihminen sopeutuukaan olevaan olotilaan, ikään kuin niin olisi toimittu vuosikymmeniä. Mutta ei ole kauaakaan, kun vallalla oli vielä esimerkiksi hintasäännöstely: yritysten piti perustella laskelmilla tuotteiden hinnankorotustarpeet viranomaisille! Tai valuuttasäännöstely: ulkomaista rahaa sai ostaa vain maksaakseen sillä ulkomaisen valuuttalaskun! Tai korkosääntely: mitä oli pankkitoiminnan osaaminen - konttoreita joka kylään! Tai ajatellaanpa kaupankäyntiä Neuvostoliittoon: merkittävä osa maamme ulkomaankaupasta tapahtui tavaravaihtoon perustuen valtioiden poliittisen johdon myötävaikutuksella! Kaupan vapautumisella ja erilaisten sääntelyiden poistamisella on ollut kova hinta. Raskaimmin tämä koettiin pankkialalla: missä ovatkaan TAP, KOP, SYP, STS? Ja minkälaisen määrän yrityksiä rahoitussektorimme heikkous ja yritysten sääntelytalouden jälkeinen heikko kilpailukyky ajoikaan konkurssiin 90-luvulla! Käynnissä oleva finanssitavaratalojen rakennusvimma osoittaa pelimerkkien olevan vielä jotenkin sekaisin ja vakuutusyhtiöiden muutosvaiheen toteutuvan hieman jälkijunassa.

EU ja vakaus

Euroopan taloudellinen yhdentyminen on talouspoliittisesti maanosamme kilpailukykyä lisäävä voima USA:n ja Japanin talousmahteja vastaan. Suomelle mukanaolo tässä EU-veneessä on selkeä vakaus- ja turvallisuusvakuutus. Yksin pienenä taloutena ajelehtisimme kuin lastu laineilla! Mutta kuka olisikaan 30 vuotta sitten arvannut veikata, että käytössämme vuonna 2002 olisi yleiseurooppalainen raha - ei kukaan! Yhteinen raha poistaa euro-alueella kurssiriskin, mikä oli 90-luvun konkurseissa yksi merkittävä syy. Euron vakautta tuova voima tulee näkymään myös aikaisempaa maltillisempaa korko- ja inflaatiokehityksenä. Markka ei erityisen hyvin tarjonnut inflaationsuojaa: vuonna 1972 ansaittu 100 markkaa oli 30 vuotta myöhemmin arvoltaan enää 16,50 markkaa, inflaatio oli vienyt leijonanosan.

Tietotekniikan hyväksikäyttö

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on informaatioteknologia ja tietotekniikan hyväksikäyttö harpponut jättiläisaskelin eteenpäin. Ja mikä hienointa, suomalainen Nokia on monessa suhteessa astellut kärjessä suunnan näyttäjänä! Nokian tarina on luku sinänsä ja lohdullista on se, että määrätietoinen kansallinen panostaminen osaamiseen ja korkeaan teknologiaan voi synnyttää pienessäkin kansakunnassa globaalin markkinajohtajan. Samalla on kasvanut maamme talouden kolmas tukijalka, IT-sektori, metsä- ja metalliteollisuuden rinnalle.

Uuden tietotekniikan hyväksikäyttö mullistaa yhteiskuntaamme. Toimimme verkoissa, joissa ympäri maailmaakin hajautettu toiminta on kuin istuisimme reaaliaikaisesti saman pöydän ympärillä. Tietoa on käytössä lähes rajattomasti ja tiedon siirto on nopeaa. Kaukaiselta tuntuu se aika, jolloin raportteja piti tilata yritysten atk-osastoilta. Ne saatiin sitten viikon päästä tai parhaimmillaan seuraavana päivänä. Verkko yhdistää asiakkaat ja toimittajat. Verkko voi olla myyntikanava tai -seurustelukana! Monet tehtävät työpaikoilla ovat muuttuneet. Ajatelkaamme vaikka sihteeria, joka perinteisesti on käyttänyt suuren osan työpäivästään konekirjoittamiseen. Nyt päälliköt suorittavat luontevasti valtaosan näistä töistä itse omilla mikroillaan! Ja mitä onkaan tietotekniikan hyväksikäyttö ja automaatio vaikuttanut tehtaan työntekijöiden tehtävänkuvaaan: raskaat työt ovat useinkin vaihtuneet prosessinvalvontaan tai

muihin osaamista vaativiin tehtäviin. Ja tämä muutosprosessi on vasta aluillaan!

Lisääntynyt tietotekniikan hyväksikäyttö tuo mukanaan myös ongelmia. Tietoturvan huomioiminen kaikessa toiminnassa on äärimmäisen tärkeää. Yritysten tietokantoihin murtautuminen tuntuu suojauksista huolimatta helpolta ja tietokonevirusten levittämisestä on tullut pelottava ase.

Laatu - Ympäristö – Turvallisuus

Suomalaista tuotetta on aina pidetty laadukkaana. Laatu on kuitenkin tullut entistäkin tärkeämpään rooliin yrityksissä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Yrityksiin on alettu palkata oikein laatupääälliköitä. Käsite laatu on myös laajentunut koskemaan kaikkea toimintaa firmassa. Puhutaankin, ei yksin tuotteen laadusta, vaan koko toiminnan laadusta! Direktiivien mukainen toiminta palkitaan laatusertifikaatilla ja laatukäsikirjan ohjeiden noudattaminen todennetaan ulkopuolisen laatuauditoijan toimesta vuosittain. Muoti-ilmiöksi on myös tullut asiakastyytyväisyysmittauksien tekeminen sopivin aikavälein. Laatuajattelu tulee siirtymään hitaasti myös julkiselle sektorille.

Lisääntynyt kulutus ja ympäristöä rasittavat jätevuoret ja erilaiset päästöt ovat havahduttaneet ihmiset ajattelemaan tulevaisuuden uhkakuvia: tuhoammeko elinympäristömme? Viimeisen 30 vuoden aikana onkin tehty paljon asennemuokkausta ja samanaikaisesti tiukennettu myös teollisuuden toimintaehtoja - ja lisätty kulutusta! Yrityksissä on voimakkaan laatuajattelun rinnalla panostettu enenevästi ympäristöä ja turvallisuutta parantaviin asioihin. Ympäristönäkökohdat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa: tuotteen kehittämisessä ja valmistamisessa, raaka-aineissa ja pakkausmateriaaleissa, energian käytössä, toimistoissa. Yrityksissä laaditaan ympäristöohjelmia ja niissä asetettujen tavoitteiden toteutumista tarkastellaan vuosittain tehtävissä ympäristötilinpäätöksissä.

Laatu- ja ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen lisää turvallisuutta. Tuotteiden valmistuksessa haitallisten aineiden käyttöä on rajoitettu ja yksitoikkoisia tai raskaita työvaiheita automatisoitu. Lisäksi työntekijöiden turvallisuutta lisäävien suojavälineiden käyttö on lisääntynyt. Parantunut kuluttajan suoja edellyttää yksityiskohtaisia tuote-erittelyjä ja tuotetietoutta. On kuitenkin niin, että tehostuneiden mittaussmenetelmien ansiosta löytyy aina uusia ja uusia haitallisia aineita. Turvallisuuden polku on siis loputon!

Henkilöstö - yritysten uudistuva voimavara

Muutosten myllerryksessä yritysten henkilökunta on prässätty kovan mankelin läpi. Viime vuosikymmenellä yritysten eloonjäämiskamppailussa kilpailukyvyyn ja tuottavuuden lisääminen oli hengissä pysymisen edellytys. Näissä kamppailussa työpaikkoja hävisi satojatuhansia ja syntyi ennen näkemättömän suuri työttömien joukko. Samalla ne henkilöt, jotka saivat pitää työpaikkansa,

joutuivat aikaisempaa raskaamman työkuorman alle. Syntyi ennen vain raskaan ruumiillisen työn tekijöille tuttu tilanne - työuupumus, nyt myös henkisen työn tekijöille. Työuupumuksen syntyyn varmaankin vaikuttivat työmäärän lisäksi monet muutokset työtehtävissä, ehkä myös, varsinkin vanhemmilla työntekijöillä, uuden tietotekniikan pelko.

Viimeisen vuosikymmenen aikana on henkilöstön halu jäädä ennenaikaiselle eläkkeelle kasvanut. Tämä on osaltaan ollut mahdollista omien vapaaehtoisten eläkejärjestelmien suuren mielenkiinnon takia, osaltaan kasvanut työttömyys on myös vienyt ihmisiä eläkeputkeen. Varoittava sormi on kuitenkin noussut pystyyn, onko meillä varaa tällaiseen: huollettavien joukko alkaa olla suurempi kuin huoltajien ja odotettavissa on työvoimapula. Eläkeikää tulisikin myöhentää eikä varhentaa! Yrityksissä onkin viime vuosina suurella tarmolla paneuduttu työkykyä ylläpitävään ja lisäävään toimintaan, jotta työssäolo voisi jatkua pidempään. Tyky-toiminta ei ole enää pelkästään liikuntaa ja kuntoa lisäävää toimintaa, vaan myös työssä viihtymisestä huolehtimista. Työpaikan johtamistyyli ja henki sekä yhteiset vapaa-ajan aktiviteetit, henkilökunnan koulutus ja osallistumisen aktivointi tähtäävät henkisen työkyvyn kasvattamiseen. Työterveydenhuolto on monissa työpaikoissa laajentunut kattamaan myös sairaanhoitoon kuuluvia palveluja. Ollaanko palaamassa vuosikymmenten takaiseen tilanteeseen, jolloin firmat jälleen huolehtivat työntekijöittensä monista tarpeista: terveydenhuollosta, koulutuksesta, lasten päivähoidosta, asumisesta, vapaa-ajasta?

Spekuloijat ja sopulit

Öljyn saatavuus ja hinta ovat olleet talouselämän vakaudelle merkittävä tekijä. Vaikka öljyn merkitys ei tänä päivänä olekaan enää niin suuri kuin öljykriisien aikaan 70-luvun alussa ja lopussa, on öljyn hinnalla selkeä vaikutus talouskasvun nopeuteen. Öljyn voidaan siis sanoa vieläkin voitelevan talouden rattaita. 90-luvulla öljyn hinta oli alhainen, mutta kääntyi kuitenkin vuosikymmenen lopulla voimakkaaseen nousuun.

Maapallollamme siirtyy pankkitililtä toiselle käsittämättömän suuret rahamäärät päivittäin. Kyse ei ole tavaroiden maksamisesta vaan valuuttaspekuloinnista. Samalla tavalla voidaan spekuloida raaka-ainepörsseissä ja osakepörsseissä. Kun riittävän suuri lauma sijoittajia alkaa toimia

samansuuntaisesti, irtaantuvat pörssit reaaliaikailmasta. Ennemmin tai myöhemmin kuplat puhkeavat. Näin on hiljattain käynyt teknologiaosakkeiden kohdalla.

Viime vuosikymmenelle leimaa antavaa olivat monien pörssiyhtiöiden optio-ohjelmat. Menettely ei saanut kaikkien hyväksyntää. Tänä päivänä voidaankin nähdä, mitä optiot ikävimmillään aikaansaivat: yrityksen toiminnan lyhytnäköistä johtamista tavoitteena maksimaalinen voitto keinoja kaihtamatta.

Visiona valmistaa ja myydä tuotteita kannattavasti vuonna 2080

Emme tiedä, miltä yrityselämä ja Kiilto Oy näyttää seuraavan 30 vuoden kuluttua, mutta ainakin Kiilto Oy:n strategiaan on kirjattu optimistisesti visio: "Kiilto valmistaa ja myy tuotteita kannattavasti vuonna 2080 tavoitteena alueellinen markkinajohtajuus". Voimme kuitenkin olla varmoja, että moni asia Kiillossa on toisin kuin tänään ja monet muutokset tulevinakin vuosina muokkaavat yritysten toimintaympäristöä. Muutoksiin liittyy aina pelkoja ja uhkakuvia, mutta tärkeää on nähdä ne mahdollisuudet, joita muutokset voivat tarjota. Niitä hyväksikäyttäen selviämme!

Kiilto Oy:n toimitusjohtaja Erkki Solja ja tuotekehittäjä Tapani Harjunalanen juttutuokiolla yhtiön tutkimuskeskuksessa.

Pekka Piippo

Narutusta, kelausta ja sattuviakin osumia

Piipon synty

Piippo Oy perustettiin Messukylässä 1942. Toiminta-ajatuksena oli paperinjalostus eli tarkemmin paperinarun ja sen jalosteiden valmistus. Sota- ja pula-aikana puutetta oli vähän kaikesta; myöskin koneista, joten paljon tuotteita valmistettiin käsityönä. Parhaimmillaan tuotantoa oli kolmessa eri rakennuksessa ja kotitalousalihankkijat mukaan laskien yritys työllisti jopa n. 800 henkilöä.

Yrityksen perustaja ja klubimme charter-jäsen teollisuusneuvos Matti Piippo oli jo 1930-luvulla työsuhteessa Yhtyneillä Paperitehtailla Valkeakoskella. Työmatka Tampereelta Valkeakoskelle kulki silloin Lempäälän kautta. Lempäälän vehmaat maisemat miellyttivät kovasti kulkijaa ja jäivät kytemään ajatuksiin.

Muutto Lempäälään

Vuonna 1945 tilanahtaus Messukylässä sitten johti uuden toimipaikan tähyilemiseen. Lempäälä oli mielessä ja eikun neuvottelemaan asioista kunnan kanssa.

Alku ei ollut kuitenkaan kovin rohkaisevaa, sillä saapuessaan neuvottelemaan kunnan edustajien kanssa Matti Piippo yllättyi: vastaanotto oli viileä. Maalaispitäjä ei pitänyt teollisuudesta, eikä sitä myöskään kuntaan haluttu. Matti Piippo ei kuitenkaan luovuttanut, vaan ryhtyi etsimään apua yksityisiltä maanomistajilta. Aluksi kukaan ei halunnut myydä maata uudelle yrittäjälle.

Maatalous oli silloin pääelinkeino ja tilalliset pelkäsivät yrityksen vievän heidän karjakkonsa ja muun työväen.

Lopulta ilmoittautui maanviljelijä Kosti Ilus, joka sanoi että "maata myydään niin paljon, kun on tarvis". Kaupat syntyivät ja 24.2.1945 tehtiin kauppakirja 1,5 ha suuruisesta maa-alasta. Rakennuslupa saatiin 11.4. Niin alkoi uuden tehtaan rakentaminen v:n 1945 toukokuussa nykyiselle paikalle ja tehtaan piti valmistua jo lokakuussa 1945.

Edelleen elettiin pula-aikaa ja monenlaisesta rakennustarvikkeesta oli ajoittain puutetta. Saman vuoden syksyllä rakentaminen oli pidempään urakoitsijan vaikeuksista johtuen pysähdyksissä. Lopulta uusiin tiloihin eli nykyiseen kolmikerroksiseen tiilirakennukseen päästiin muuttamaan asteittain kesä-lokakuussa 1946. Kaikki romppeet mahtuivat aluksi hyvin ensimmäiseen kerrokseen ja tilaa jäi sinnekin kahden muun kerroksen lisäksi! Rohkea oli siis aloitus, mutta eihän siinä kauan kulunut kun tilat pikku hiljaa täyttyivät ja uusia laajennuksiakin tultiin tarvitsemaan.

Työntekijämäärä Messukylässä toiminnan loppuvaiheessa oli n. 190 henkilöä. Lempäälään muuton yhteydessä rationalisoitiin tuotantomenetelmiä uusien yhtenäisten tilojen myötä huomattavasti, joten työt aloitettiin n. 138 henkilön voimin.

Sellainen ol' Lempäälä ...

Lempäälän kunta oli 1947 teollisessa mielessä melko rauhallinen paikka. Lähinnä täältä löytyi muutamia maatilojen yhteydessä toimivia pienehköjä sahoja, keppisorvaamo, lelutehdas ja keksitehdas. Kunnan palvelutaso oli tuohon aikaan mitoitettu lähinnä maatalouspitäjän tarpeisiin.

Lempäälän keskusta oli siihen aikaan aivan erinäköinen, ettenkö sanoisi nostalgisen romanttinen. Mutkainen ja sopivan mäkinen soratie kulki kylän halki ohittaen Hyvärisen kaupan, Lankarullakioskin, Salomaan kaupan, Säästöpankin, Tuotannon, Länsipuron Keppisorvaamon, Talkkarin mutkan jne. Ja sitä kautta kulki liikenne Tampereen ja Helsingin välillä, ja hyvin mahtui pieni pyöräilijäkin niiden muutaman päivittäisen auton sekaan!

LEMPÄÄLÄN SAHA JA MYLLY. Saha purettiin 1930-luvulla ja mylly vuonna 1954. Kuvan antoi julkaistavaksi Wiljam Salonen.

(Lehtikuva)

Yritysjohdolle joutui tuohon aikaan normaalien liiketoimintaan kuuluvien asioiden lisäksi myös uutterasti käyttämään aikaansa moniin kunnallisteknisiin ongelmiin mm. veden saanti, puhelin- ja sähköyhteyksien toimivuuden varmistamiseen aina 1950-luvun alkuun saakka.

Sähkön jakelussa jännite vaihteli aiheuttaen sähkömoottorien rikkoutumisia. Veden saanti turvattiin vasta rakentamalla itse oma pumppulaitos Ahtialan järven rantaan. Puhelinyhteydet katkeilivat tämän tästä, etenkin Lempäälän ja Tampereen välillä ja kuuluvuus oli heikko.

... mutta kehitys oli väistämätön ...

Lempäälässä yrityksen tuotelajitelma monipuolistui. V.1947 aloitettiin Belgiasta saaduilla tekstiilihylsykoneilla pahvihylsyjen valmistus, josta tulikin uusi perustuote Messukylässä aloitetun paperinarun rinnalle. Samana vuonna aloitettiin vientiponnistelut ja seuraavana vuonna pahvihylsyjen myynnistä vientiin meni jo 40%. Lempäälään muuton yhteydessä tapahtui toinenkin tuotelajitelmaa koskeva perusratkaisu. Silloin päättyi sota-ajan korviketuotteiden valmistus.

Kohta Piippo Oy:n Lempäälään tulon jälkeen yritys sai naapureikseen Kauppisen Konepajan ja Kajomerén Öljynpuhdistamon. Yhteistyötä ja kaupan poikasta käytiin puolin ja toisin. Kajomereltä hankittiin hydraulikka- ja muut voiteluöljyt. Kauppisen konepajalta ostettiin sorvaus ja muita konepajan palveluita. Tuohon aikaan Ryyrikässä olikin vilkasta yritystoimintaa, joka näkyi raitilla jo aamuisin, ruokatunneilla ja päivän päätyttyä pyörä- ja jalankulkuliikenteenä.

Piippo Oy:n tehdaslaitokset vuonna 1947.

1950 alkupuolella Piippo alkoi valmistaa ensimmäisenä Suomessa makkaran keinokuorta selluloosasta itse kehitetyillä ja rakennetuilla koneilla. Valmistusta jatkettiin aina v:een 1957 saakka. Tuotteesta luovuttiin tuolloin, koska rahoitustarve olisi ollut niin mittava, että yrityksen oli ratkaistava tulevaisuutensa keinosuolien ja paperinjalostuksen välillä.

Tilalle tulivat tikkapelit, pahvitynnyrit ja voimapaperituotteet.

Suurlakon aikaan v. 1956 elettiin ajoittain jännittäviä aikoja Lempäälässäkin. Varsinaista käsirysyä ei onneksi päässyt syntymään, mutta lähellä oli tilanteita jossa sormet syyhysivät pieneen ”liiviin uintiin” puolin ja ehkä toisin!

1959 rakennettiin uusi lautarakenteinen 1500 m² paperivarasto tehdasrakennuksen viereen nykyisen Lemponkadun kupeeseen ja vuonna 1961 rakennettiin oma sähkövoimalaitos kahdella yht. 160 kVA tehoisella dieselgeneraattorilla. Sähkönhintaneuvotteluissa ei aikoinaan päästy samalle aaltopituudelle mutta kun voimalan rakennustyöt aloitettiin, niin hinnoistakin päästiin sopuun.

Sähkövoimalaa onkin valmistumisensa jälkeen käytetty yksinomaan varavoima-asemana, muutaman kerran pidemmissä sähkökatkoksissa. Kuuluisassa valtakunnallisessa sähkötekniikan viikkoja kestäneessä lakossa 70-luvulla, johon presidentti Kekkonenkin puuttui, käynnistettiin varavoimalaitos muutamaksi viikoksi ja tarpeen se silloin olikin!

Vuonna 1969 aloitettiin uuden 1000 m² tehdashallin rakentaminen, joka yhdisti vanhan tehdasrakennuksen "Tampereen puoleisessa" päässä sijaitsevaan lähetysvarastoon. Halli otettiin käyttöön heinäkuussa 1970.

... vaikka takaiskujakin oli

19.11.1951 aamulla oli Piippo Oy:llä paha tulipalo, joka tuhosi tehtaan ylimmän kerroksen hylsyosaston täydellisesti. Läheltä piti, ettei koko tehdas olisi palanut. Ilman seitsemää palokuntaa, oman henkilökunnan uutteraa apua ja palomuuria tehdas olisi palanut. Myöhempinä vuosina muutama pienempikin tulipalo aiheutti erinäisiä esinevahinkoja ja tuotantokatkoja.

Koulumatkalla sitä porukalla pälisteltiin "kunnantalon" mäeltä ja pikku hiljaa hivuttauduttiin lähemmäs tosi mahdollisia liekkejä. Siinä sitä silmät pyöreänä jäätin katselemaan tulipalokuntien ja muun väen hyörinää, eikä ollut kiirusta pulpetin ääreen sinä päivänä!

Uusia tuulia

Perinteinen paperinjalostus sai rinnalleen aivan uuden raaka-ainepohjan. Muualla maailmassa alkoi näkyä markkinoilla muovinaruja 1965 aikoihin. Asiaan perehdyttiin ja vuonna 1967 hankittiin Italiasta extruuderilinja, jolla alettiin valmistaa ensimmäisenä Suomessa polypropeenista kestäviä, hyvän vetomurtolujuuden omaavia muovikalvorainoja. Rainoista sitten kehrättiin narukehruukoneilla, niitä vähän säätelämällä, ensimmäiset omat muovinarut. Tästä hetkestä muovinaru alkoi syrjäyttää paperinarun valmistuksen. Jo seuraavana vuonna muovinarut ohittivat paperinarun, jonka tuotanto sitten asteittain hupeni tyystin 1972 mennessä. Muovinarujen ensimmäisiä kohderyhmiä olivat sisälmarujen käyttäjät.

Myöskin pahvihylsyt saivat rinnalleen uuden raaka-aineen. Vuonna 1970 hankittiin ensimmäinen ruiskupuristuskone, jolla valmistettiin ensimmäisinä tuotteina muovista tekstiilihylsyjä ja tikan pyrstöjä. Ajan myötä tästä tuoteryhmästä kehittyi nykyinen Piipplast Oy.

70-luvun alkupuolella elettiin nousukautta. Työvoimapula jatkui Lempäälässä, eikä helpotusta ollut odotettavissa ainakaan ennen riittävää vuokra-asuntojen tuotantoa. Kunnan rakennusohjelma oli tuohon aikaan painottunut pääasiassa Tampereen suuntaan eli Sääksjärvi-keskeiseksi.

Tuotantotilojen ahtaus vaati laajentamista rautatien suuntaan. Ryynikän omakotialueelle johti ainoastaan yksi tie, Ryynikäntie, jonka päälle ajateltu tehdaslaajennus olisi pitänyt rakentaa. Alueen rakennuskaavan toteutuksen viivästyminen joudutti uuden sijoituspaikan valintaa. Kehitysalueet edullisilla rahoitusjärjestelmillä nousivat sijoittumiskohteina pian ensimmäiselle sijalle. Sijoituspaikkakunnista Outokummun suhtautuminen uuteen yrittäjään oli erittäin myönteinen ja Piippo Oy suorastaan ”vedettiin” paikkakunnalle. Oma tehdashalli valmistui elokuussa 1973. Sitten perustettiin tytäryhtiö Piippo-Tuote Oy, jolle siirrettiin muovinarujen ja -köysien valmistus Lempäälästä.

Taipuu vaan ei taitu

70-luvulla vienti kasvoi merkittävästi ns. ”pikku SEV maihin” ja Suomen ja Neuvostoliiton välisen bilateraali kauppasopimuksen myötä aukeni 70/80 luvun taitteessa yritykselle merkittäviä kauppoja niin paperinjalostus- kuin muovinarutuotteilla NL:oon. Tämä vienti oli parhaimmillaan yli 60 % liikevaihdosta, joka merkittävyydellään sisälsi jo vaarallisia ns. ”yhdestä asiakkaasta riippuvaisuusriskejä”. Niinhän siinä sitten kävi, että jo vuonna 1983 kaupat tyrehtyivät kuin kanan laulu ja vuotta paria myöhemmin tauti levisi läpi maan muihinkin itävientiä harjoittaviin yrityksiin. Piippo joutui ensimmäisten joukossa matokuurille, mutta selvisi siitä onnekseen kolhittuna, muttei lyötynä!

Kehitystä yhteistyöllä

Kahdeksankymmentä luvun loppupuolella Piippo Oy käynnisti kunnan kanssa yhteisen Ryynikän alueen kehittämisprojektin ja oli toiminnassa tiiviisti mukana 90-luvun alkupuolelle saakka. Kohta käynnistyksen jälkeen siihen liittyi alueen muitakin maanomistajia ja työryhmälle muotoutui ajan saatossa nimi Lempoprojekti.

Eihän yrityksen ja ympäristön rinnakkaiselo aina ole pelkkää auvoa. Molemmilla on omat tehtävänsä ja tonttinsa. Kumpikin pyrkii osaltaan parhaaseen lopputulokseen. Joskus vain näkemykset eivät ole samansuuntaisia ja silloin asioiden selvittelyihin tahtoo kulua ”aikaa ja tupakkia” ja se on ainakin pienyrittäjälle päivittäisestä liiketoiminnasta pois.

Kaavoitusasioissa yrityksellä ja kunnalla näkemykset olivat joissakin kohdin hieman kitkaisia. Mm. lämpövoimalan sijoituspaikasta käytiin tiukkaa kädenvääntöä ja lopulta sen tulo yrityksen tontille saatiin torjuttua. Yhtä onnekkaasti ei enää yrityksen puolustustaistelu onnistunut Lemponkadun mutkaisen linjauksen suhteen.

Miltä näyttää nyt?

Tällä hetkellä Piippo Oy on tavallaan palannut juurilleen eli keskittyy narujen, köysien ja niiden jalosteiden valmistukseen. Raaka-aine pohja on vain vaihtunut

muoviksi ja kotipaikkakuntakin on Outokumpu.

1940 lukuun verrattuna teollisuusyritysten tuotantoa on rationalisoitu ja kehitetty moneen otteeseen. Toisin sanoen nykyisin tuotetaan pienemmällä työntekijämäärällä moninkertainen määrä samoja tai samankaltaisia tuotteita. Piippo Oy työllistää tänään n. 80 henkeä.

Yhtiössä suoritettiin liiketoimintajärjestelyjä ja Piippo Oy:n kartonginjalostusliiketoiminta ostettiin 1999 ja perustettiin uusi yhtiö, Pakkaus Piippo Oy. Samaan aikaan ostettiin ruiskupuristusliiketoimi ja yhtiön nimi on Piipplast Oy. Molemmat voivat hyvin ja toimivat Lempäälässä tällä hetkellä entisissä tiloissa työllistäen n. 40 henkeä.

Lempäälän kunta sijaintipaikkana liikennevirtojen läpikulkukohteena on ollut erittäin hyvä ja kunnan palvelut ovat kehittyneet valtavasti vuosien saatossa. Nykyisin kuntaa ja yrityksiä hoidetaan pitkälti samojen liikeperiaatteiden mukaan, mikä edesauttaa kovasti yhteisen kielen löytymisessä. Yhtiöillä ja kunnan edustajilla onkin vuosittain säännöllisiä tapaamisia, joissa vaihdetaan luottamuksellisesti kuulumisia puolin ja toisin.

Enää ei kuljeta kärrypolkuja kylillä; päinvastoin uusia entistä ehompia liikenneväyliä on siunaantunut ja jopa moottoritiekin valmistui aivan lähituntumaan. Valtakunnallisestikin katsoen Lempäälä kuuluu muutoinkin kehittyvään Etelä-Pirkanmaan alueeseen.

Onkin sitten eri asia kuinka pitkään teollista toimintaa voi harjoittaa sopu-soinnussa ympäristön kera näin keskellä kirkonkylää!

Aika näyttää.

SOTAINVALIDIEN VELJESLIITON Lempaalan osasto luovutti Piippo Oy:lle viirin kiitokseksi siitä tuesta, jota yhtiö vuosien mittaan on antanut sotainvalideille. Viirin luovuttivat osaston puheenjohtaja Martti Salmi (vas) ja sihteeri Lauri Leppanen toimitusjohtaja Pekka Piipolle ja teollisuusneuvos Matti Piipolle.

(Lehtikuva)

Kari Hemminki

Markkinat – palvelua vai humpuukia?

Lempäälän Rotaryklubi järjesti vuonna 2002 jo viidennen kerran Kuokkalankosken Markkinat. Mitä tekemistä rotarytoiminnalla on markkinoiden kanssa?

Kuten monet muistavat, helmikuun 23. päivänä 1905 chicagolainen asianajaja Paul Harris kutsui kolme liikemiestuttavaansa keskustelemaan moraalisisista ja sosiaalisista kysymyksistä. Keskustelujen pohjalta herrat perustivat eri elämäntiloja edustavien miesten seuran, jonka pyrkimyksenä oli vaalia ystävyyttä ja kehittää yhteistyötä jäsenten kesken. Siitä alkoi rotaryliike, jonka tavoitteeksi muotoutui myöhemmin palvelemisen ihanteen vaaliminen kaiken arvossapidetyn yritteliäisyyden perustana.

”Johan on markkinat ...”

Markkinat ovat (usein) vanhan tavan mukaisesti määräpaikassa määrääjakana järjestetty kaupantekotilaisuus, jossa tehdään vähittäiskauppaa myyjäin mukanaan tuomilla tavaroilla ja jossa usein runsaammin kuin muuten on tarjona jotakin tavaralajia (esim. kalaa tai lihaa) tai sellaista tavaraa (esim. hevosia), jota paikkakunnalla muissa tilaisuuksissa ei ole julkisesti kaupan. Hieman vastaavana asiana voidaan pitää toripäiviä ja messuja. Joissakin almanakoissa on luettelo kunakin vuonna pidettävistä markkinoista. Markkinoihin liittyy monia vanhoja sanontoja: „Kulkea markkinoilta markkinoille.“ „Monet markkinat kiertänyt hevoshuujari.“ „Uljasta kuin karusellimusiikki markkinoilla.“ ”Ei itku auta markkinoilla.“

Markkinoilla tarkoitetaan kuvaannollisesti tilaisuutta, jossa on paljon väkeä ja kova hälinä, puhutaan myös konkreettisesti markkinahumusta. Tätäkin puolta markkinoista kuvaavat eräät vanhat sanonnat: „Kun saatiin viinaa, niin sitten

vasta ne markkinat alkoivat.“ „Edestakaisin juostaan, ulos ja sisään – onpa markkinat!“ „Turhuuden markkinat“ „Johan on markkinat, kun ei käsky kuulu!“

Markkinoilla kaiken kaikkiaan on hieman kyseenalainen maine. Markkinoilta on ns. paremman väen syytä pysyä kaukana. Markkinoilla hulinoidaan. Siellä myydään tarpeetonta ja ainakin hieman heikkolaatuista, jollei peräti varastettua tavaraa. Myyjien kannalta markkinatouhu perustuu pitkälti ostajien huijaamiseen.

Näin oli ennen

Lempäälässä Kuokkalankosken markkinoita olivat paikalliset leijonat (Lions-järjestöön kuuluvat herrat) järjestäneet useita vuosia yhdessä Hakkarin Kartanoravintolan kanssa. Markkinat olivat vuosittain melko mittava, tosin jokseenkin säästä riippuva tapahtuma. Aidatulle markkina-alueelle pääsi sisään pääsylipun lunastettuaan tekemään ostoksia, pääsääntöisesti normaalia markkinatavaraa eli metrilakua, T-paitoja... toki paljon muutakin. Lisäksi markkinoilla sai seurata erilaista ohjelmaa, huomattavimpana tuoreen tangokuningattaren esiintyminen. Markkinoiden kustannukset katettiin hyvin pitkälle pääsylipputulolla. Tämä aiheutti joitakin ongelmia: sisäänpääsyn valvonta laajalla alueella sitoi suunnattomasti ihmistyövoimaa, ja toisaalta osaa markkinayleisöstä jossain määrin ärsytti maksaa siitä, että pääsee tekemään ostoksia.

Järjestäjätahojen erimielisyyksien takia markkinat tässä muodossa järjestettiin viimeisen kerran vuonna 1997. Seuraavan vuoden alussa rotariveli Reijo Kairimo, jonka silloin vetämällä Hakkarin Kartanolla oli oikeus Kuokkalankosken Markkinat -nimeen, ehdotti markkinoiden järjestämistä uudenaikaisina yhdessä Kartanon ja Lempäälän Rotaryklubin kanssa. Klubikokouksissa keskusteltiin perusteellisesti siitä, sopiiko markkinoiden järjestäminen ylipäänsä rotaryjärjestön pirtaan, onko sellainen touhu rotaryn arvon ja periaatteiden mukaista.

Uudet aatteet

Epäilyistä huolimatta päätettiin kokeilla markkinoiden järjestämistä, nyt uudella konseptilla. Pääperiaatteiksi sovittiin sisäänpääsyn maksuttomuus ja rotarylle sopiva arvokkuus – ei kuitenkaan tosikkomaisuus eikä vakavuus – niin ohjelman kuin itse markkinatorinkin suhteen. Pääsymaksutulojen puuttuminen päätettiin korvata sillä, että markkinoiden rahoitus järjestetään etukäteen pääasiassa markkinoiden ja rotarytoiminnan informaationa toimivan lehden mainosmyynnillä. Toki markkinapaikkojen, makkaran ja kahvilatuotteiden myynnin varaankin laskettiin jossakin määrin.

Ensimmäisiä uudistuneita markkinoita valmistelemaan nimettiin työryhmä, johon kuuluivat puheenjohtajana Atte Patojoki, sihteerinä Kari Hemminki sekä muina jäseninä ja ideoijina Reijo Kairimo, Markku Kalliomäki, Jorma Lehtinen, Seppo Nieminen, Matti Nuotio ja Ahti Rajala sekä vielä naisten edustajina Annelit Leppänen ja Kesola. Työryhmä aloitti työnsä alkuvuodesta 1998. Työ oli aluksi joltisenkin hapuilevaa toisaalta kokemuksen puutteen takia ja toisaalta ristikkäisten vaatimusten takia: miten pystytään rahoittamaan suuri tapahtuma ilman sisäänpääsymaksua ja miten saadaan markkinatorille kotiseutuhenkisyyden edellyttämiä kädentaitajia normaalien helppoheikkien sijasta.

Vaikka markkinoille saapuvan yleisön määrällä ei tilaisuuden talouden kannalta olisikaan merkitystä, olisi se klubin kannalta tärkeää. Ensinnäkään ei ylipäättänsä ole kovin mielekäästä järjestää suurella vaivalla yleisötilaisuutta, johon ei tule runsaasti yleisöä. Toiseksi klubin toiminnan ja erityisesti vaihtopilastoiminnan tunnetuksi tekeminen edellyttää väkeä, jolle tietoa annetaan. Kolmanneksi, markkinoiden mahdollisen jatkoskannalta olisi miellyttävää, jos markkinoille tulisi paljon väkeä: jatkossa markkinatoripaikkojen ja tiedotuslehden mainosten myynti luontuisi paremmin, jos voitaisiin osoittaa, että kysymyksessä on tosiaankin suuri yleisötilaisuus. Markkinatyöryhmässä todettiin, että yleisöä paikalle saataisiin seuraavilla houkuttimilla: uudenlaiset markkinat, maksuton sisäänpääsy, mielenkiintoinen ohjelma, hyvät järjestelyt, leppoisa tunnelma ja aurinkoinen sää.

Markkinoiden uudistuminen tarkoitti siis paitsi sisäänpääsyn maksuttomuutta myös ohjelman jonkinlaista uudistamista: ohjelman tuli edustaa rotaryn arvoja ja paikallisuutta. Palvelujärjestölle ominaista on myös hyvään palveluun

huomion kiinnittäminen ja erilaisten oheispalvelujen tarjoaminen. Myös ystävällisyys on palvelua.

Uudet vaatteet

Ensimmäiset uusimuotoiset Kuokkalankosken Markkinat järjestettiin 18.7.1998. Tuolloin esiteltiin yleisölle vasta valittu tangokuningatar Kirsi Ranto. Lisäksi oli tarjolla tukkilaisnäytöksiä koskenlaskuineen, potkulautakilpailua, taikuria, nukketeatteria, tanssiesityksiä sekä tietenkin erilaisia käsityöläisiä ja muita kauppiaita yhteensä lähes 40. Myös klubilla oli heti ensimmäisillä markkinoilla oma kahvila. Kahvilan yhteydessä oli info- ja rotarytietousteltoa, josta jaettiin rotary- ja erityisesti vaihto-oppilastietoutta sekä vieraileville rotareille vierailumerkintöjä. Klubin muista myyntipisteistä myytiin makkaraa ja vohveleista. Markkinapäivään kuuluivat vielä klubin tilaama kesäteatteriesitys sekä illalla Mansikin Kammarissa markkinatanssit. Suurelle joukolle veljiä ja puolisoja kehkeytyi aurinkoiseksi päiväksi mielekästä tekemistä – ihmisten palvelemista. Markkinat, rotarytoiminta ja klubi saivat laajaa myönteistä julkisuutta.

Ensimmäiset markkinat olivat siinä määrin menestyksekkäät sekä yleisömääränsä että järjestelyjen puolesta, että monen veljen mielestä klubin tulisi jatkaa markkinoiden järjestämistä tulevinakin vuosina – etenkin, kun tilaisuus täytti tai ehkä ylitti odotukset taloudellisessakin mielessä. Klubissa kuitenkin palautekeskustelun jälkeen sovittiin, että päätös markkinoiden järjestämisestä tehdään joka vuosi erikseen.

Näin on nyt

Tähän mennessä vuoden vaihteen tietämällä on tehty päätös seuraavien markkinoiden järjestämisestä ja nimetty markkinatyöryhmä työstämään tulevan kesän lempääläistä päätapahtumaa. Osa työryhmän jäsenistä on pysynyt mukana, ja lisäksi eri vuosina markkinoita suunnittelevassa työryhmässä ovat olleet Seija Helminen, Hannele Hemminki, Eeva Kalliomäki, Niina Päivärinta, Antti Haapamäki, Hannu Heikkilä, Raimo Helminen, Pekka Ketonen, Jouko Konsala, Markku Kuusjärvi, Teijo Kyrkkö ja Markku Sipilä Lisäksi lukemattomat klubiveljet ja rouvat ovat antaneet pyyteettömästi mittavan panoksen tilaisuuden onnistumiseksi.

Vuosien varrella markkinoiden perusidea ja –konsepti ovat pysyneet samana, mutta joka vuosi on jotakin uudistettukin. Ohjelman osalta on kansalaispalautteen perusteella todettu, että suurin vetonaula on tango-kuningatar, joten siitä ei ole luovuttu. Muutoin ohjelmisto on jatkuvasti kehittynyt entistä monipuolisemmaksi. Markkina-aikaakin on ensimmäisen vuoden jälkeen pidennetty. Yhteistyökumppaneiden määrä on kasvanut: klubin kanssa markkinoiden järjestelyssä tavalla tai toisella ovat olleet mukana kartanoravintolan lisäksi Lempäälän ja Vesilahden kunnat, Lempäälä Seura, Lempäälän Kisa, Lempäälän Nuorisoseura, Lempäälän palokunta, Lempäälän Urheiluautoilijat, Partiolippukunta Erä-Pirkot, Walkers, ja monet muut. Markkinat ovat myös mahdollistaneet klubin vaihto-oppilastoiminnan kivuttoman jatkumisen.

Siis mitä tekemistä rotarytoiminnalla on markkinoiden kanssa? Viiden vuoden kokemuksen perusteella voi sanoa, että Kuokkalankosken Markkinat on merkittävä keino Lempäälän Rotaryklubille toteuttaa rotaryn tavoitetta, eli vaalia palvelemisen ihannetta

- edistämällä tuttavuussuhteiden syntymistä ja luomalla tilaisuuksia palvelemiseen;
- vaalimalla liike- ja ammattimoraalia ja
- arvostamalla kaikkea hyödyllistä työtä, sekä
- opastamalla jokaista rotaria näkemään oman ammattinsa tilaisuutena palvella yhteiskuntaa;
- innostamalla jokaista rotaria toteuttamaan palvelemisen ihannetta yksityiselämässään, ammatissaan ja yhteiskunnan jäsenenä; sekä
- edistämällä kansojen keskeistä ymmärtämystä, hyvää tahtoa ja rauhan asiaa palvelemisen ihanteen yhdistämien työn ja toiminnan miesten (ja naisten) keskinäisen veljeyden avulla.

Markkinayleisöä.

Joulukuusen istutus ja hoito – lyhyt oppimäärä

(Rotaryklubi istutti kuusia Markku Kesolan pellolle ja on hoitanut niitä. Tästä huolimatta monet kuusista ovat yhä hengissä.)

*Siellä on!
Mutta
olisikohan
siitä
pitänyt
jättää
jotakin
näkyviin?*

*Kuinkas se nyt oli?
Pannaanko juuret
alas- vai ylöspäin?*

*Älä nyt latvaa
katkaise!
Mihinkäs sitten
tähti pannaan?*

Kuvia ovat antaneet käyttöön:

Eero Jakovuori, Anneli Kesola, Teijo Kyrkkö, Yrjö Lehtonen, Lempäälän kunnan arkisto, Lempäälän-Vesilahden Sanomat, Heini Mäenpää, Kiilto Oy/Seppo Nieminen, Piippo Oy/ Pekka Piippo, kukin kirjoittaja oman kuvansa.

